

V ČÍSLE: Adamsovo Harmonium v Bratislave ● Perspektívy ŠKO v Žiline ● Eugen Onegin opäť v repertoári SND ● Dietrich Fischer-Dieskau končí s verejnou činnosťou ● Január v Slovenskej filharmónii ● Dni súčasnej hudby v Prahe ● Informácie ● Servis HŽ.

Hudobný život '93

Ročník XXV.

3,50 Sk

10. 3. 1993

5

Quo vadis s (S) lovenská hudba

Takto nazvali pozvánku organizátori (SMA) Stretnutia s osobnosťami – Vladom Godárom. Hoci táto slovná hračka sľubovala aj tajničku, k jej vyriešeniu nedošlo a „vďaka“ skromnej účasti, nedošlo ani k identifikácii malého či veľkého „s“. Ale napokon sa domnievam, že predsa je to téma, o ktorej by sa malo hovoriť, nie šepkať v kuloároch, ale verejne.

Už niečo vyše 60 dní sme samostatným štátom, medzinárodne uznanou Slovenskou republikou, so všetkými dôsledkami. Rozvíja sa samostatná diplomacia – hoci škrípe pre kompetenčné nejasnosti, ale je – po „politických“ prieťahoch máme vlastného prezidenta, teda môžeme začať...

Sme samostatná republika a chceme si vytvoriť svoje miesto a rešpekt na mape Európy. Svet vie o nás zatiaľ veľmi málo, niekde aj nič. Ako vyplynulo zo slov slovenského premiéra Vladimíra Mečiara po rokovaní v Bruseli, imidž našej samostatnosti skôr vytvára maďarská diplomacia v súvislosti s vodným dielom Gabčíkovo. Obavy, že kto veľmi kričí a nahlas, môže prekričať okolité spoločenstvo a vytvoriť pre nás nepriaznivú klímu pre naše zviditeľňovanie, sú reálne.

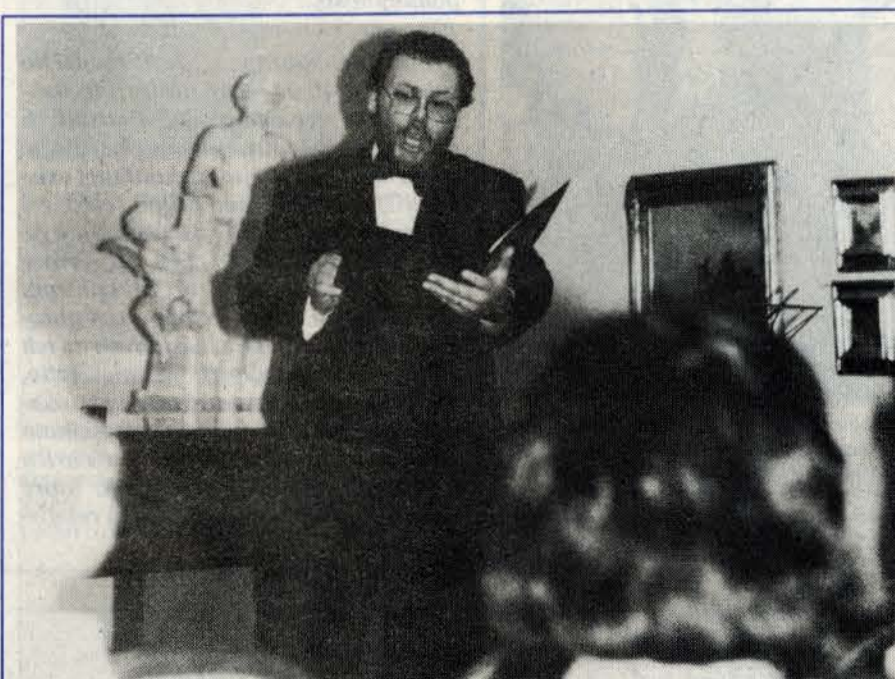
Sme samostatná republika a už sa nebudeme mať na koho vyhovárať. Cestu do sveta si musíme raziť sami a zrejme budeme musieť aj bojovať, ale aj kričať a hodiť nahlas, aby nás všade počuli, aby nás vzali na vedomie. Konkurencia nových samostatných kultúr bude veľmi silná, nekompromisná, založená na kvalite ponuky, informácií, na kvalite projektov slúžiacich k zviditeľňovaniu a objektívnemu hodnoteniu slovenskej hudobnej kultúry. Preto s veľkým zadostučinéním prijímam slová ministra kultúry Dušana Slobodníka, že „našou hlavnou prioritou je teraz nevyhnutná propagácia Slovenska vo svete prostredníctvom kultúry, pretože sa nazdávame, že je to jedna z brán, cez ktorú môžeme lepšie preniknúť do povedomia svetovej verejnosti“. Lepší program si ani neviem predstaviť, zostáva už len na nás, naplniť ho kvalitným obsahom.

Samozrejme, som si vedomý, že naše interpretačné umenie má svoj zvuk vo svete, ale pod pojmom slovenská hudobná kultúra, slovenská hudba, mali by sme chápať celý komplex tvorivých, edičných, výrobných, agentážnych komerčných i nekomerčných aktivít. Nedávno sa mi dostal do ruky hudobný katalóg MUZIKONTAKT, ktorý na 66 stranách perfektne informuje o podnikateľskej sfére v českej hudbe. Sú tu stovky reklám, adresy, ponuky z množstva súkromných predajní, veľkoobchodov, hudobných nakladateľstiev a vydavateľstiev i prehľad najrozmanitejších služieb pre hudobníka. Privatizácia nášho hudobného života je zatiaľ ešte spiacou princeznou. Potrebuje princa, ktorý by ju prebudil k čulému samostatnému a sebadomému životu, pretože je to jedna z najreálnejších a najpružnejších ciest presadzovania sa slovenskej hudobnej kultúry vo svete.

MARIÁN JURÍK

PETER ZAGAR

S umeleckým majstrovstvom sólistu Opery SND Petra Mikuláša sa čoraz častejšie stretávame aj na zahraničných pódioch. V ostatnom čase to bolo predovšetkým účinkovanie v Dvořákovom Stabat Mater s Orchestrom Santa Cecilia v Ríme, v Paríži zaujal v Janáčkovskej Glagolskej omši, s tým istým dielom slávil úspechy aj v Londýne s pražským orchestrom FOK pod taktovkou M. Turnovského. S týmto telesom vystúpil i v Prahe v Beethovenovej omši C-dur. Hneď po návrate do Bratislavy sme ho mali možnosť vidieť v Čajkovského opere Eugen Onegin, o premiére ktorej píšeme na 6. strane.

Snímka: M. Jurík

Téma: JOHN ADAMS

Na abonentných koncertoch Slovenskej filharmónie hosťoval v dňoch 21.–22. januára 1993 americký dirigent Seán Deibler. Pôsobí vo Philadelphii, kde vedie The Performance Orchestra, veľký 150-členný zbor a spolupracuje s The Philadelphia Orchestra pri štúdiu zborových partov veľkých vokálno-inštrumentálnych diel. Je častým hosťom európskych orchestrov a Európa je jeho druhým domovom, pretože študoval na Lisztovej hudobnej akadémii v Budapešti. Je profesionálom v troch odboroch – dirigovanie, spev a klarinet. Do Bratislavy prišiel uviesť dielo Johna Adamsa (nar. 1947) Harmonium. Dva dni pred koncertom sa uskutočnila v Moyzsovej sieni SF beseda, na ktorej Deibler hovoril o diele tohto „najhranejšieho súčasného skladateľa“ (!). Pri príležitosti besedy, na ktorej sa pôvodne mal zúčastniť aj autor, nastudoval klavirista Mikuláš Škuta Adamsovu skladbu China Gates. Odznela na úvod besedy a Škuta sa po nej rozhovoril o jej estetike.

Začiatok koncertnej sezóny v Slovenskej filharmónii priniesol pre náš hudobný život významnú udalosť – prvé uvedenie diela amerického skladateľa Harmonium od Johna Adamsa. Do „ducha“ Adamsovej skladateľskej poetiky nás zasvätil klavirista Mikuláš Škuta a dirigent Seán Deibler na stretnutí, o ktorom píše Peter Zagar.

Snímky: M. Jurík

-voči súčasnej hudbe ako postavy z rozprávky Cisárovo nové šaty. Konformizmus ich núti akceptovať umenie, o ktorom niekde počuli, že je hodnotné. Nápadne nám predviedol ako asi vyzerá človek, ktorý si ide do galérie pozrieť výstavu Renoira len preto, lebo číťal, že nejaký jeho obraz sa predal za milión dolárov. Bezprostredný dojem z umeleckého diela je pre Deiblera dôležitým vodítkom, ale neznamená to, že ak si ho má dielo získať, musí sa mu zapáčiť na prvé počutie. Sú skladby, pri ktorých poslucháči už po niekoľkých minútach začnú pozorovať štukatérsku výzdobu sály a sú také, ktoré človeka oslovia na určitej úrovni, zasiahnu jedným osobnostným pól. Adamsovu hudbu zaraďuje do tej skupiny skladieb, ku ktorým má najbližší vzťah, s ktorými sa dokáže stotožniť, ktoré ho povznášajú. Tak ako sa človek má nechať unášať presvietenou, slnečnou farebnosťou Renoirových obrazov, tak môže pristupovať aj k hudbe, najmä súčasnej. Vnímame hudby chápe Deibler mnohoúrovňovo: citlivosť človeka na hudbu je premenlivá a závisí od vonkajších okolností. Uvedomil si to, keď bol na juhu Spojených štátov a vrazil sa cez tamojšiu krajinu. V aute mu hralo rádio, kde vysielali výlučne country and western hudbu (ktorú nemá rád). V tej chvíli mu však pripadala ako niečo veľmi prirodzené a jednoznačne pozitívne. Jeho hudobný kozmopolitizmus potvrdila aj vyhýbavá odpoveď na otázku z publiky o skladateľoch, ktorých diela by si chcel vziať na opustený ostrov. Poslucháčov, ktorí poznajú hudbu Adama bližšie, zaujímal názor hosťa na skladateľov sklon k paródii, frivolnosti. Deibler medzi vážnou a odľahčenou polohou Adamsovej hudby nevidí žiadny rozpor, akceptuje rovnako obidve. Na otázku, či aj na skúškach s orchestrami približuje hráčom hudbu tak, ako ju priblížil nám, s úsmevom povedal: „Predstavte si hráča na triangel v opernom orchestri. Počíta pomlčky a v 104. takte na štvrtej dobe má zahráť jednu notu. Preňho je to veľký rozdiel, ak vie, že to jedno cinknutie sa v poslucháčovi mení na kvapku slzy na tvári hlavnej predstaviteľky.“

PETER ZAGAR

In margine 25...

Tak si tu žijeme. Deň za dňom, mesiac za mesiacom, rok za rokom. Až sa ich navršilo päťadvadsať. Žijeme... sme. V neustálom kolobehu, s presne dopadajúcou gilotínou odkrajujúcou čas v neúprosných dvojtyždňových uzávierkových termínoch.

Úvodné čítanie pozdravných listov, ktorého sa ujal náš šéfredaktor PaedDr. Marián Jurík, so záujmom počúvajú: (zľava) Ing. Miloš Kocian, riaditeľ SHF, tajomníčka SMA Zuzana Krajčiová a skladateľ Hanuš Domanský

Tak si tu žijeme... A naša redakčná posádka sa odrazu začala vznášať. Ako na poriadne rozkmitanej hojdačke. Raz hore, vzápätí dolu – a znova. V rytme nekompromisnej trhovo-ekonomickej reality. V rytme zvestí, ktoré na nás doliehajú. Dnes s jóbovskou hrozbou, že už máme zrátané dni, že sa rozplynieme. Lebo nás nik nepotrebuje, lebo nás nemá kto živiť, lebo sú veci potrebnéjšie a dôležitejšie, ako sú naše noviny. Ako je akýsi Hudobný život... Zajtra sa hojdačka prehupne na druhú stranu. Tú optimistickú sfarbenú – dáko už len bude. Aj my možno budeme. Prežijeme azda zázrakom realitu onej trhovej nepodkupnosti...

Zvláštne, možno aj dosť rozpačito sme reagovali na návrh nášho šéfredaktora. Že sa stretneme v deň dvadsiatych piatich narodenín Hudobného života. (Oslavovať? V takejto rozkmitanej existencii?) Napokon sme prijali tento, asi optimálny modus: Nie oslavovať, nie jašať (nieť nad čím). Len sa prostretnúť. S ľuďmi, ktorí žili s pulzom našich novín počas celého štvrtstoročia. Ktorí sa aktívne zúčastňovali na ich profilovaní. Redaktori, prispievatelia, dopisovatelia... Stretnúť sa, na pár okamihov sa zastaviť v tom nezmyselnom pokluse za čímsi. Zotvať na chvíľu v prítomnosti tepla myšlienok, ktoré nás zjednocujú a spájajú (aspoň relatívne,

aspoň v zlomku času). Pospomínať so zakladajúcimi (Marián Jurík, Terka Ursínyová) redaktormi, pribežníkmi, minulými – a popriať si s prajnými prajníkmi do budúcnosti...

Stretnúť sa. V komornom prostredí „obzoráckej malej“ zasadačky (už odloženú ad acta sme ju pri tejto príležitosti vzkriesili), v komornom obsadení. Náš (prvý, zakladajúci, ale aj súčasný) šéfredaktor Marián Jurík, nielenže predniesol motto popoludnia – t. j. uvítací, neformálne nalaďený prihovor, ale – prihovoriť sa aj svojou nimródsko-

-gurmánskou alchýmiou – vlastnoručne stvoreným, neopakovateľným srnčím gulášom...

Nepadali veľké slová. Ani sľuby a záväzky. Vedomí si „hojdačkovej“ alebo trhovej reality ostali sme – s hlavou síce hore, ale s nohami pevne na zemi. Ale aj so štipkou nádeje na prežitie. S myšlienkou na tých, ktorí nás akceptujú, ktorí nás čítajú, ktorí nám žijú a ktorí nás dotujú – aktívnou priazňou. So želaním: tak teda žijeme; a buďme! Deň za dňom, mesiac za mesiacom, rok za rokom... (?)

L. D.

A potom sme si vypočuli neformálny, možno trochu nostalgický prihovor šéfredaktora, najmä o tom, čo bolo... Ešte postojácky ho sledujú: (zľava) naša sekretárka Elenka Matušková, Ing. Gubán, ktorý zastupoval vyd. Obzor, Juraj Hatrík, Juraj Dóša, Ján Pragant a Igor Berger s manželkou.

Pozdravili nás...

Vážení a milí kolegovia a kolegyně,

dovoľte mi, aby som menom Slovenskej hudobnej únie i menom svojim, pozdravil významné výročie vášho, a či skôr – nášho Hudobného života...

Dnes viac, ako kedykoľvek predtým si uvedomujeme vašu zásluhnú prácu v hudobnom spravodajstve, publicistike, kritike a hudobnej teórii, prostredníctvom ktorých prispievate k vytváraniu kultúrneho povedomia našich spoluobčanov...

25 rokov trvania Hudobného života patrí k dôležitým aktivitám našej hudobnej kultúry, a tak dovoľte, aby som vám do ďalších rokov zásluhnej a neľahkej práce zaželel všetko najlepšie, veľa podnetných nápadov pri realizácii každého nového čísla časopisu a všetkým zamestnancom – našim milým kolegom, – poprial veľa zdravia, chuti do tvorivej práce a pohody v osobnom živote...

S úprimným pozdravom

PETER DVORSKÝ
predseda Rady SHÚ

Vážená redakcia časopisu Hudobný život,

dovoľte, aby sme vás v mene výboru a vedenia Hudobného fondu pri príležitosti 25. výročia vzniku časopisu Hudobný život čo najsrdečnejšie pozdravili. Pri tejto príležitosti oceňujeme prácu všetkých, ktorí sa zaslúžili o existenciu časopisu – zakladajúcich členov i redakčnej rady so stálymi spolupracovníkmi.

Do vašej zásluhnej a zodpovednej práce vám želáme veľa úspechov a radosti z nich.

Ing. MILOŠ KOCIAN
riaditeľ

prof. IVAN PARÍK
predseda výboru

Milý Hudobný život,

pri Tvojom jubileu prijmí srdečné blahoželanie a pranie dlhej úspešnej existencie pre dobro slovenskej hudobnej obce.
So srdečným pozdravom

prof. MILOŠ JURKOVIČ

Slávnostné pózovanie pred objektívom: redaktorky Lilka Dohnalová a Martina Hanzelová spolu s vedúcou sekretariátu SHÚ Ing. Šulekovou
Snímky: T. Ursínyová

Blahoželáme

Soňa Kresáková – klaviristka, korepetítorka, 70 r. (18. marec)

Jozef Malovec – hudobný skladateľ, 60 r. (24. marec)

MUDr. Karol Wurm – slovenský organológ, 80 r. (25. marec)

Magdaléna Blahušiaková – sólistka opery SND, 50 r. (28. marec)

Ladislav Schleicher – bratislavský hudobný pedagóg, dirigent a skladateľ, 85 r. (30. marec)

● Nedávno sme v Hudobnom živote uverejnili správu o úspechu mladého dirigenta opery SND Petra Feranca. Získal hlavnú cenu v medzinárodnej súťaži Fórum mladých umelcov vo Viedni, ktorá mu zaručuje dva koncerty s Viedenským komorným orchestrom. V tomto roku absolvoval Peter Feranec ďalšiu súťažnú prezentáciu: zúčastnil sa na I. medzinárodnej súťaži Sergeja Prokofieva v Petrohrade. Spomedzi takmer sedemdesiatky mladých dirigentov postúpil napokon medzi dvadsiatich najlepších. Vzhľadom na to, že usporiada-

telia pozmenili na poslednú chvíľu vyhlásené súťažné podmienky a do finále postúpili namiesto šiestich len štyria súťažiaci, ťažko hodnotiť, aké šance mal náš reprezentant na ďalšie umiestnenie. Úspechom je však i umiestnenie v prvej dvanástke, ktorý priniesol ďalšie zaujímavé pozvania. Zatiaľ o nich vzhľadom na to, že sú v štádiu jednaní, nechcel Peter Feranec hovoriť konkrétnejšie. Na prvých troch miestach sa v Petrohrade umiestnili: 1. E. Žad'ková (Ukrajina), 2. K. Wung (J. Kórea), 3. L. Tao (Čína).

NOVÁ KLAVÍRNA SÚŤAŽ

V dňoch 26. – 28. 3. t. r. sa uskutoční KLA-VÍRNA SÚŤAŽ KOŠICE '93, ktorej vyhlasovateľom je Ministerstvo školstva a vedy Slovenskej republiky. Pôvodná koncepcia súťaže, prejednaná a prijatá Ústrednou umeleckou radou MŠ už v júni, rátila s účasťou detí vo veku od 6 do 15 rokov z celej ČSFR. 1. januára 1993 sa však organizátori ocitli pred situáciou, rozhodnúť o osude 154 záväzne prihlásených súťažiacich, z ktorých takmer polovica bola z Čiech. Riešenie sa našlo – a to rozhodnutím o usporiadaní medzinárodnej klavírnej súťaže, na ktorej 1. ročníku sa predstaví malí klaviristi zo Slovenska, Čiech a Beogradu.

Pripravný organizačný výbor (Z. Reutero-vá – riaditeľka ZUŠ a učiteľky – J. Barthová a A. Hrehová) má najväčšie starosti s finančným zabezpečením súťaže. Na rozpočte sa čiastočne podieľa MŠ, ale propagácia a samotná realizácia súťaže sú vecou organizátora, ktorým je už vyššie spomenutá umelecká

škola. Umelecké školstvo však nemá finančné navyše, a tak zostáva spoliehať sa na pomoc mesta, primátora a na sponzorov.

Najväčšou mierou prispieje k zdarnému priebehu súťaže košické konzervatórium, ktoré poskytne súťažiacim dve koncertné sály a internátne priestory pre ich ubytovanie a stravovanie. Finančnú dotáciu prísľubila Slovenská umelecká agentúra Cassovia a sponzorovaním cien víťazom súťaže sa zaviazali VSŽ – Inžiniering, s. r. o., a Ferro-tour, a. s. Zvláštne ceny udelia Nadácia Hemerkovcov v Košiciach a Slovenský hudobný fond.

Samotná programová náplň je už pripravená: tvorí ju budú tri vekové kategórie a dve súťažné kolá. Víťazi všetkých kategórií sa predstavujú na slávnostnom koncerte v Dome umenia (28. marca o 10. hodine), kde im udelia ceny.

JULIA BUKOVINSKA

Eduard Fischer: „ŠKO JE TVÁRNE TELESO“

Takmer pred dvoma desiatkami rokov (r. 1974) stál pri zrode nového slovenského profesionálneho telesa – štátneho komorného orchestra Žilina, ako jeho dirigent. Snažil sa svoje umelecké ideály vpať do formujúceho sa ansámbľu. Aj keď po niekoľkých rokoch opustil šéfdirigentský stupienok, orchester sa nevytratil z jeho zorného poľa. Sledoval ho a dirigentsky „navštevoval“. V minulej koncertnej sezóne sa znovu po rokoch do Žiliny vrátil...

Na poslednom júnovom koncerte, zaključujúcom koncertnú sezónu 1991-92 stál za dirigentským pultom a uviedol s orchestrom koncert tak trochu s nešednou dramaturgiou. Nešednou vzhľadom k „obsahu“, teda obsadeniu orchestra. Vedľa Mozertovej symfónie zaznel Brahmsov husľový koncert. Jeho sólový part stvárnil dirigentov syn Marek...

Po tomto hudobnom večere sme staronovému šéfdirigentovi ŠKO Žilina Eduardovi Fischerovi položili niekoľko „bodových“ otázok:

Váš návrat pred žilinský orchester je priam symbolický. Prečo ste sa vrátili, čo vás k tomu priviedlo?

...prečo som sa vrátil... To je vlastne veľmi jednoduchá odpoveď: ŠKO sa odlišuje od väčšiny orchestrov v tom, že je tu stále veľa hráčov (či už sú to ľudia z pôvodného kolektívu alebo noví členovia), ktorí majú skutočný záujem pracovať na hudbe do detailov, tak ako to v komornom orchestri má byť. Preto ma dnes už neláka účinkovanie s „bežnými“ symfonickými orchestrami – v tých totiž interese a úroveň hráča, ale aj zodpovednosť nie sú tak intenzívne a výrazné. ŠKO Žilina je teleso naozaj tvárne, s entuziazmom pracujúce do dôsledkov – a to ma teší. Má samozrejme svoje nepopierateľné kvality – trufam si ho priamo postaviť vedľa dobrých komorných súborov tejto kategórie, napr. spolu s Komorným orchestrom Pardubice, Pražským komorným orchestrom...

Stáli ste pri kolíske ŠKO Žilina. Máte možnosť porovnať tvár orchestra pôvodného s jeho dnešnou podobou...

Orchester, za ten čas čo som tu nebol, vyrástol a vyzrel. Formoval a zdokonaľoval sa pod rukou pána Valtu, ktorý je podľa môjho názoru veľmi dobrý hudobník. Rozdiel je azda v skúsenostiach orchestra. Keď sme pred 18 rokmi začínali, boli tu väčšinou čerství absolventi zo škôl, bez väčších umeleckých skúseností. Vtedy som s nimi pracoval ako so študentmi... V súčasnosti stojím pred

orchestrom s určitým kreditom, štandardom, „životopisom“, do ktorého sa o. i. zapísala spolupráca s rôznymi, aj zahraničnými dirigentmi, sólistami. Skúsenosti zanechali svoju pozitívnu stopu – orchester zdokonalili, stmelili.

Obráťme sa k dramaturgickej stránke ŠKO. Pozorujúc „z ústrania“, v posledných sezónach sa mi dramaturgické plány orchestra javia po koncepcnej stránke zvláštne, mierne koketujúce s komerčnou stránkou našej reality. Nakolko ste participovali na dramaturgii uplynulej sezóny?

Celkom súhlasím s charakteristikou dramaturgie – zvláštna. Pozostáva vlastne z dvoch na sebe nezávislých rovín. Jednu tvorí repertoár, ktorý by orchester mal hrať, teda hudba, ktorá náleží do umeleckých záujmov orchestra. (Tým, že je to teleso s rozšírenou sláčikovou sekciou, môže sa špecializovať predovšetkým na hudbu klasicizmu... eventuálne až po uvádzanie súčasných skladieb.) Áno, tá druhá rovina by sa dala nazvať komerčnou. To už však dnes, bohužiaľ, súvisí s existenčnou otázkou. Štátne dotácie sa stenčili, na „uživenie“ orchestra nemôžu vystačiť... Z tohto dôvodu vznikol napr. celý rad (tých dramaturgicky „zvláštnych“) koncertov operných árií, podmienených objednávkami nahrávok – pokiaľ je s výsledkom spokojný objednávateľ plynú z toho osôb – pre orchester aj hráčov. Viete, hráč v Žiline, aby existenčne obstál, to nemá ľahké; možnosti na učenie sú, samozrejme, limitované určitou

kapacitou, „vedľajšie príležitosti“, akými sú napr. rozhlas, divadelný orchester, ktoré majú k dispozícii hráči v Bratislave, tu vôbec nie sú. Vlastne jediným riešením sú spomínané „komerčné“ nahrávky, príležitostné hostovanie zahraničných dirigentov a sólistov...

Myslím si, že Žilina má objektívne veľmi prajné podmienky (prítomnosť konzervatória, orchestra, záujem a úroveň publika...), aby sa perspektívne stala jedným z oficiálne uznaných hudobných centier Slovenska. V čom vidíte klady, v čom brzdiace momenty v tejto tendencii?

Hovoril by som azda o záporoch. Tími sú určité zaťažené návyky, materializované v myšlienke: čo nepochádza priamo z centra, nemá zaručenú kvalitu. To je, samozrejme, ako všetci dobre vieme, prežitok, ktorý by v prvom rade bolo treba prekonať.

Napriek tomu, že si ŠKO Žilina vybudoval stabilný káder hráčov, v určitých skupinách má problémy, spojené s nedostatkom hrá-

čov... Väčšina ľudí má oči upreté k centru, chce byť priamo „pri pamäti“ – v Prahe, Bratislave... Citím však, že je tu prítomný aj určitý dešpektuálny pohľad smerujúci z centier...

V tomto smere napríklad nejstujúci diferenciácie v Nemecku. Veľkomiest – centier je viac. Postavenie orchestrov, špičkových telies je rovnocenné, rovnako ohodnotené. Pri prekonávaní spomínaných rozdielov nás však čaká zložitá, dlhá cesta; tá je podmienená iným myslením, inými podmienkami...

Ako by ste si pri optimálnych okolnostiach existencie orchestra predstavovali jeho umelecky plnohodnotnú dramaturgickú vzorku?

Predovšetkým vystavanú na interpretácii ťažiskových pilierov, t. j. skladbách Mozarta, Haydna, predbeethovenovskej klasicistickej hudby. Tiež hudbu 20. storočia, ktorá je myšlená a písaná pre komorný orchester; Stravinskij, Hindemith, Honegger, Šostakovič..., aj hudbu najnovšiu, súčasnú.

Na záverečnom koncerte sezóny ste uviedli interesantný experiment: partitúra, komponovaná pôvodne pre veľký orchester zaznela v skromnejšej zvukovej transkripcii. Experiment nie práve všedný, nie však márný. Hodláte v tomto smere pokračovať? S čím rátate v súvislosti s ŠKO Žilina v nasledujúcich sezónach?

Čo sa týka týchto „experimentov“, rozhodne by som chcel pokračovať. Treba tu však veľmi prísne zvážovať a selektovať, čo je v zvukových možnostiach orchestra, postupovať tak, aby neprišlo k zásadnej zmene, ktorá by hudobný obraz zdeformovala. Počítam, že v nastávajúcich koncertných sezónach naštudujem a uvediem niekoľko programov, aj keď zatiaľ nie je dosť zreteľné a jasné, ako sa budúce sezóny orchestra vyprofilujú (samozrejme, determinantou je všadeprítomná ekonomika...).

Ste viazaný ako šéfdirigent ŠKO Žilina...

...som skôr vo funkcii „čestného“ šéfdirigenta, aby som definíciu upresnil. Dirigujem vlastne ako hosť. Fyzicky nie som v orchestri prítomný permanentne, teda nemôžem ani riešiť bežné otázky, ktoré náležia do kompetencie šéfdirigenta, s jeho každodennou pracovnou náplňou.

Pripravila: LÝDIA DOHNALOVÁ

Rakúske kultúrne aktivity

12. februára usporiadalo Rakúske veľvyslanectvo v Bratislave tlačovú konferenciu, s veľmi bohatou účasťou novinárov a priaznivcov, aby nás informovalo o pláne kultúrnych aktivít na rok 1993. Z iniciatívy kultúrnej ataše Mgr. Stelly Avallone, zúčastnili sa na tlačovej konferencii početní prominenti z rakúskej strany, ktorí informovali o nových možnostiach kultúrnej spolupráce medzi viedenskou a slovenskou metropolou. Z veľkého množstva aktivít, ktoré rakúske veľvyslanectvo na tento rok pripravilo, z priestorových dôvodov nemožno spomenúť všetko. Spomeniem tie najdôležitejšie a najkonkrétnejšie:

– Medzinárodná konferencia **Stredoeurópske kontexty barokovej hudby**, ktorá sa pripravuje v spolupráci s Ústavom hudobnej vedy SAV. Okrem slovenských vedcov prisľúbili účasť aj známe osobnosti z Viedne (Dr. Biba, Dr. Kantner, Dr. Wagner), Salzburgu

(Dr. Croll, Dr. Walterskirchen) a Grazu (Dr. Flotzinger).

– **Hudobná revue Musical Lady with Body and Soul** – ktorú uvedie viedenské divadlo. Podujatie sa uskutoční koncom apríla na Novej scéne.

– **Sympóziu o súčasnej rakúskej a slovenskej hudbe** so súborom Wiener collage a rakúskym skladateľom a hudobníkom René Staarom. Podujatie sa má uskutočniť v druhej polovici júna v Dolnej Krupej.

– **Jazz-workshop** (5.–10. 7.) za účasti slovenských a rakúskych jazzových hudobníkov. Podujatie sa pripravuje v spolupráci so Slovenskou hudobnou asociáciou.

Osobitnou kapitolou sú podvečerné komorné koncerty v Zichyho paláci, ktoré už v minulom roku si získali stabilné publikum. Aj v tomto roku sa tu každý druhý štvrtok o 17. h predstaví celá plejáda mladých rakúskych hudobníkov. Novinkou sú tematické koncerty, ktoré sa uskutočnia v barokovej sá-

Agilnú kultúrnu ataše Mgr. Stellu Avallone môžete stretnúť skoro na každom kultúrnom podujatí

le Slovenskej filharmónie. Sú to programy **Klasická jar** (21. marca), **Klasika včera a dnes** (18. 4.), **Piesňový večer Jutty Unkart-Seifertovej** (máj) a i. Rakúske veľvyslanectvo sa aj v tomto roku zúčastňuje Stredoeurópskeho festivalu koncertného umenia v Žiline. Rakúsko budú reprezentovať Matthias Schulz, Martin Zalodek, Viera a Katarína Reigersberg, ktorí sa už v minulom roku predstavili v rámci koncertov v Zichyho paláci. Na úspešnom priebehu podvečerných koncertov v Zichyho paláci sa podieľajú manželka Dr. Alwin a Helma Westerhofovci z Viedne, oddelenie pre kultúru Starého mesta Bratislavy a Hummelova nadácia.

Ďalšími aktivitami je **Dunajská akadémia v Dolnej Krupej**, ktorá bola založená v júni minulého roku. Počíta sa tu s majstrovskými kurzami pre dirigentov, spevákov a inštrumentalistov, s rôznymi hudobnými seminármi a sympóziami.

Na tlačovej konferencii sa predstavila aj agentúra CLASSICA, ktorá má k dispozícii celý rad kvalitných hudobníkov s medziná-

rodnými skúsenosťami. So svojimi programami sa táto agentúra bude orientovať predovšetkým na priestory bratislavskej Reduty, ktorá im vyhovuje po estetickú i akustickú stránke. Pracovníci agentúry už nadviazali konkrétne kontakty aj s našimi cestovnými kanceláriami. Agentúra CLASSICA však hodlá vytvoriť podmienky aj pre prezentáciu našich talentovaných umelcov. Na spomínanej tlačovej konferencii bol široký kultúrny i umelecký záber. Predstavili tiež galériu LÝRA, ale aj reštauráciu Kukučie hniezdo, miesto stretávania mnohých umelcov – hviezd muzikálov, divadiel, tanečníkov, maliarov a hudobníkov z celého sveta.

Rakúske veľvyslanectvo nás prekvapilo rozsiahlou aktivitou. Okrem spomínaných programov sa počíta s množstvom prednášok a akcií z literatúry, divadelného umenia atď. Aktivita, ktorú rakúske veľvyslanectvo vytvára, bude zrejme čulým obohatením nášho kultúrneho života, ale aj dobrou príležitosťou na konfrontáciu našej a rakúskej kultúry a umenia.

M. J.

Jedným z ostatných programov v Zichyho paláci bol program španielskych piesní a tancov. Snímky: M. Jurík

7. a 8. januára. Jules Massenet: Klavírny koncert; Sergej Rachmaninov: Rapsódia na tému Niccolò Paganiniho; Robert Schumann: I. symfónia. Slovenská filharmónia. Dirigent Oliver Dohnányi. Sólistka Tatiana Fraňová.

O Klavírnom koncerte Julesa Masseneta som až do 7. januára iba počul. V inšpirujúcom prostredí albrechtovského domu na Kapitulskej ulici číslo 1 o ňom občas rozprával Ján Albrecht. Spomínal, ako ho kdysi na tomto diele „nachytil“ na hrúškach pri tradičnom labužníckom kvíze z hudobnej literatúry. Keď sa teda táto skladba objavila na plagátoch avizujúcich prvý tohtoročný abonementný dvojkonzert v Redute, spozornel som a bol som, úprimne povedané, zvedavý. Úlohu priekopnícky nových zázitkov na seba prevzala skúsená a pohotová pianistka Tatiana Fraňová. Poznáť ju ako pomerne vzácny typ umelkyne – fyzicky disponovanej, húževnatej, uprednostňujúcej štýl „cesta ťažšieho odporu“. Čosi o jej interpretačnom natureli prevrával aj januárový abonementný koncert SF. Okrem objaviteľského akcentu totiž Tatiana Fraňová vsadila na ohurujúci akcent a k Massenetovi pribrala oslňujúcu, no extrémne náročnú Rapsódiu Sergeja Rachmaninova. Nevedel som vopred, čo si mám o tomto dramaturgickom ťahu myslieť, po jeho realizácii som ale zapochyboval o jeho únosnosti a adekvátnosti, o jeho význame, najmä vo vzťahu k samotnej Tatiane Fraňovej. Massenetov Klavírny koncert Es dur na mňa prehovoril hlavne sirupovou sladkosťou eliminujúcou akýkoľvek pokus o zvrät, o drámu, o kontrast. Klaviristka to mala ťažké, pritom viazla efektívnosť jej podielu na akcii. Massenet vyskúšal v priebehu dosť dlhého koncertného kúska všeličo možné (aj nemožné). Prvá časť nemala konca-kraja, potom nabralo dianie vyššie obrátky.

Je mi ťažko súdiť, kde sa stala chyba. Mal som však pocit, akoby pani Fraňová občas plávala na povrchu faktúry, akoby sa nechávala spontánne inšpirovať momentálnym zvukom a od neho rozvíjala ostatnú spleť virtuózných alebo lyrizujúcich pasáží. Chýbal mi dôkaz pevnejšej koncepcie, nadhľadu a odhadu. Ostalo pri záslužnom experimente, pri laboratórnom výskume, ktorý by však predsa len mal dozrieť do štádia životaschopnosti. Z veľkej miery odsúdil vopred interpretku sám pán Massenet, čosi však bolo nedotiahnuté aj v sekundárnom, realizačnom pláne. Sergej Rachmaninov zapôsobil pod rukami Tatiany Fraňovej odlišným, suverénnejším a premyslenejším dojmom. Bolo cítiť, že interpretka má tento „výstredný“ kúsok v repertoári už dlhšiu dobu a že je so štýlom Rachmaninova zohratá. Obdivoval som predovšetkým jej odvahu a ambicióznosť prezentovať sa počas jedného večera dvoma výsostne sólistickými výkonmi a že po Massenetovom „opíjaní sa“ bola schopná nasadiť dravé frenetico rachmaninovského Dies irae. Darilo sa a Rapsódia ožila vo všetkej svojej schizofrenickej expresivnosti a technickej náročnosti. Oliver Dohnányi, ktorý po dlhom čase zavítal na pódium Reduty, pripravil Tatiane Fraňovej paušálne prostredie, ničím neosnil, ničím nevyrušoval. Prvá polovica filharmonického abonementného entré doznela a v mojej mysli ostal visieť otáznik, či toto všetko malo zmysel. Prečo až tak zatažovať udalosti jedinou tendenciou? Viem, že slovenskí klaviristi radi privítajú každú možnosť vystúpiť v rámci filharmonického koncertu. Pani Fraňová si však aj čiastočne zahatala cestu zbytočnou hypertrofiou vlastných ambícií, ktorú jej dramaturgia SF na počudovanie schválila. V niektorých hrách existuje pojem vlastný gól a neviem, neviem či obidve zo spomínaných strán nezaskočovali práve takýmto paradoxným spôsobom...

Tareha otáznikov ovplyvnila v mojom prípade aj vnímanie druhej časti večera. Oliver Dohnányi priviezol so sebou živú, temperamentnú a brilantnú koncepciu Schumannovej Jarnej symfónie. Niektorí povie: konečne zasa aj Schumann, iný zasa: prečo práve Schumann a jeho antisymfonizmus...? Každý si hľadá tú svoju pravdu a mňa realizácia I. symfónie potešila. Dirigent možno trochu experimentoval vo sfére tempa a požadoval všetko rýchlejšie, svižnejšie, čo veľmi nevyhovovalo predovšetkým sláčikárom. Inak ale nenastala vážnejšia skratová situácia, všetko prebehlo v rámci normy, bez vzruchov. Prosto, Oliver Dohnányi nezmyl v spolupráci s filharmonikmi čímsi nadpriemerným neistotu z prvej časti večera a celý koncert ostal v mojej pamäti visieť v akomsi vákuu.

21. a 22. januára. Maurice Ravel: Pavana za mŕtvu infantku; Antonín Dvořák: Violončelový koncert; John Adams: Harmonium pre zbor a orchester. Dirigent Seán Deibler. Zbor-majsterka Blanka Juhaňáková. Sólista Torleif Thedeén, violončelo.

Očakávané „jednovaječné dvojčky“, teda štvrtkový a piatkový abonementný koncert, sa narodili pod tlakom spoločenských udalostí ako „dvojvaječné dvojčky“. Štvrtkové abonementné stretnutie v Redute nabralo na vážnosti protokolárnej akcie a tejto vážnosti podľahla aj dramaturgia. (Vstup Slovenska

SF V JANUÁRI

do OSN je predsa nemysliteľné oslavovať Pavanou za mŕtvu infantku...) Preto beriem do úvahy iba piatkovú verziu postihnúť dvojkonzert. Tam už Pavana zaznela a svojou melancholickou nádherou začala postupne rozvíjať niť, na ktorej sa malo ocitnúť ešte niekoľko výrazných dekoratívnych uzlíkov. V Pavane prezentoval hosťujúci dirigent Seán Deibler (bol to môj prvý kontakt s jeho menom a s jeho umením) zmysel pre prácu s hebkým, mäkkým hudobným materiálom. Aspoň jeho vládne gesto chcelo čosi podobné našepkať.

Nech to však bola akákoľvek iniciatíva, Pavane nemožno nič závažné vyčítať, dokonca ani ladenie neviazlo, sláčikári vstupovali do rozprávania s tvorivou pokorou a senzitivnou ostrosťou.

Zdá sa, že posledné dva-tri mesiace sú o. i.

neumožnil upadnúť do nič dobre nevestiacej letargie. V jeho hre sa vystriedali stovky, tisíciky obrazov, okamihov, informácií. Raz odkryl karty ako rýdzy extrovert, vzápätí sa stiahol na pránia majstra Dvořáka do introvertnejšej ulity, ktorá však ideálne rezonovala s každým tónom. Violončelo bolo pre Thedeéna ozajstným partnerom a tento partnerský vzťah neprežil jedinú krízu, hoci aj prekonal nejednu transformáciu. O niektorých výkonoch sa ťažko vraví, tobôž ťažko je o nich písať. Ak ktosi plánoval na tento koncert prísť a napokon neprišiel, môže veľmi banoovať. Thorleif Thedeén vystúpil okamžite po Dvořákovi a po Bachovskom prídavku (úchvatnom) na najvyšší piedestál 44. koncertnej sezóny Slovenskej filharmónie. Našťastie, ani hráči SF ničím negatívnym nezasiahli do tohto ušľachtileho posolania mladé-

Violončelista Torleif Thedeén

Snímka: I. Michalič

v Bratislave obdobím interpretačných konfrontácií. Začalo to „duelom“ Rahbari–Stankovský v Ivesovej skladbe Central Park in the Dark, súčasne prebehol súboj Davida Livelyho a Mikuláša Škutu na teréne Gershwinovho Klavírneho koncertu in F, v januári sa pre I. Schumannovu symfóniu rozhodli Patrick Strub z Nemecka a Oliver Dohnányi, nuž a na ostatok, 13. januára vystupoval v KS SR na Mýtnej ulici Eugen Prochác v úlohe sólistu Dvořákovho Violončelového koncertu h mol, aby v tej istej skladbe zaútočil na naše senzory o niečo neskôr mladý Švéd Torleif Thedeén. Takéto hokusy-pokusy v sfére dramaturgie môžu byť veci veľmi osožné, môžu však aj zraďať a zmariť dobrý úmysel. Myslím, že vo všetkých vymenovaných prípadoch išla vzájomná profesionálna konfrontácia k duhu účinkujúcich aj k duhu publika. Prochácov „rozhlasový“ Dvořák na mňa zapôsobil nevšednosťou tónovej kultúry, ktorá akoby doplnila ponuku na slovenskom violončelistic-kom menu (mám na mysli osobnosti Jozefa Podhoranského a Jána Sláviky). Torleif Thedeén nasadil takisto svojský dynamizmus, ktorý bol v porovnaní s Prochácovým bohatší na miazgu, odpútanosť od materiálu. Podľa mňa to bol výkon optimálny, vynikajúci. Dvořákov stoštvrtý opus nie je maličkosťou, Torleif Thedeén mi ale ani na krátky okamih

ho Švéda a skôr sa ním nechali inšpirovať. Čo som si však všimol bol fakt, akoby Seán Deibler prestal stíhať regulovať zložitú dvořákovskú faktúru. Čosi vyšlo, čosi však vyšlo z iniciatívy hráčov orchestra a Deibler sa nechal viesť. Toto neprijemné podozrenie našlo svoje opodstatnenie a potvrdenie vo vokálno-inštrumentálnom Harmoniu od Johna Adamsa, amerického skladateľa raziaceho hudbe predsa len stále nové, aj keď možno nenápadné kanálíky aktívneho vývoja. Adamsovu kompozíciu na texty poetky Dickinsonovej totiž dirigent podľa môjho názoru vôbec nezvládol a chvíľami nechal filharmonikov a predovšetkým členov filharmonického zboru plávať v spleti repetitívnych modelov, úsekov, línii. Jeho gesto nevravelo o ničom, dokonca som v ňom nepobádal ani diferenciáciu párnosti a nepárnosti, akú som počul v hudobnom dianí. Ešte šťastie, že Blanka Juhaňáková zrejme našich zboristov pripravila na tvrdý boj, a že tí sa usilovali čo možno najsvedomitejšie orientovať v hrozivej skrumáži neporozumenia. Adamsova skladba je majstrovským opusom, je sugestívna vo filozofujúcej konfrontácii stagnácie a vývoja, zvukovej subtilnosti a hyperbolizácie, v spôsobe budovania gradácie v detaile a v celku, v spôsobe chápanie návratnosti a novosti, vo svojej neortodoxnosti v oblasti hudobného jazyka, hudobnej poetiky. Adams je predovšetkým muzikant a v tejto ušľachtilej orientácii zrejme vidí apriórne zakódované súžitie mnohých pohľadov na svet. Harmonium mohlo prevrátiť o mnohých aspektoch adamsovskej „unitas multiplex“, neviem však, či dirigent neprekážal autorovi a jeho výtvoru medvediu službu. Pre mňa bol kontakt s predvedeným polotovárom napriek veľkým rezervám poučný a inšpirujúci. Darma, niektorý materiál je nezničiteľný...

28. a 29. januára. Iris Szeghyová: Violončelový koncert (premiéra); Gustav Mahler: 5. symfónia. Slovenská filharmónia. Dirigent Ondrej Lenárd. Sólista Jozef Podhoranský.

Neviem koho a čo viedlo k tomu, aby zaradil vedľa seba na jednom abonementnom koncerte premiéru Szeghyovej Violončelového koncertu a Mahlerovu „Piatu“... Úmysel to bol možno dobrý (slovenskí skladatelia si asi termíny svojich premiér nemôžu veľmi vyberať), ale výsledný efekt bol úderom pod pás hneď niekoľkým zúčastneným. Najväčšiu ujmu, podľa môjho názoru, utrpel Violončelový koncert Iris Szeghyovej. Mahler, to je v dnešných časoch príliš tvrdá konkurencia, ktorá odvádza percepciu energiu s predstihom aj s odstupom. Reduta sa počas posled-

ných januárových filharmonických koncertov naplnila pomerne dobre, hlavnou príčinou bol však Mahler. Aj pred koncertmi aj po nich som počul debaty návštevníkov a ich témou bol Mahler. Mahler a Lenárd – ďalšia motivácia pre poslucháča, ktorá však zasa len odsunula význam premiéry celovečerného koncertu. Pýtam sa: má vôbec význam predsunúť mahlerovskej tragikomédii niečo do prvej polovice? Nevystačila by si cis molová symfónia sama? Je až prehnane členitá, heterogénna, než aby potrebovala akúkoľvek introdukčnú prípravu. Stalo sa však – a ty, chudák poslucháč a ešte väčší chudák recenzent, prekroč vlastné možnosti a vysporiadaj sa s prívalom informácií, stráv ich a dôkladne!

O blazeovom prístupe našej odbornej kritiky voči súčasnému dňaniu na slovenskej skladateľskej línii som toho už veľa počul, ba aj čítal. A pozrite sa – tento raz som zasa odsúdený na blazeovanosť, pretože musím rozdávať spravodlivú nielen z hľadiska aktuálnosti tvorby (Szeghyová), ale aj z hľadiska aktuálnosti percepcie a požiadavky (Mahler). Preto len stručne: Iris Szeghyová sa rozhodla vdychnúť život do živočiachého organizmu sólového koncertu. Dokonca zvolila celkom evidentnú paralelu s barokovým trojčasto-vým koncertom, vari iba sled jednotlivých častí je inverzný a passacaglia, ktorá baroku pripadala skôr ako záverová, retrospektívna metóda, pre Iris Szeghyovú znamenala vhodný konštruktívny štart do udalostí. Nasledovala kinetická Toccata a preduchovnelá Aria. Koncert sa dostal do správnych rúk a Jozef Podhoranský v ňom ponachádzal nejedno pôvabné zákutie. Vzhľadom k celkovej poetike a k atmosfére šetril svojím passionátom, konal rozvážne a tvorbu tónu reguloval skôr k asketickému pólu. Koncert je počúvateľnou skladbou, schopnou vytvoriť komunikatívny kanál nielen s fachmanom. Predsa len som sem-tam zacítil klíšé, redundanciu tvarovú aj náladovú. Počul som obidve premiéry a pri obidvoch som mal približne rovnaké pocity. Iris Szeghyová má nápady, má invenciu, občas ale neodhadla ich nosnosť a informačný potenciál. Je v tom kus ženského jemnocitu, noblesy a túžobnosti. Jozef Podhoranský, Ondrej Lenárd a hráči SF urobili pre oživenie partitúry veľký kus práce, čo isto najlepšie ocenila sama autorka. Usiloval som sa byť pozorný, uvedomovať si dôležité momenty a teraz o nich čo-to napísať. Aj vtedy, v Redute, ale aj teraz, za písacím strojom sa však do zážitku z premiéry pomaly ale isto miešajú úvodné, zúfalo opustené signály sólovej trúbky Mahlerovej 5. symfónie. Ondrej Lenárd je odvážny bojovník. V minulej sezóne sa pokúsil za horúca ušiť Mahlerovu „Prvú“, čo sa jemu ani hráčom orchestra príliš nevyplatilo. Tento raz teda vsadil na kolosálnu, sedemdesiatminútovú Piatu symfóniu. Na tých zopár skúšok, nech sú akokoľvek intenzívne, sa Mahler asi zahrať nedá v takej podobe, v akej by si ho jeho vášniví obdivovatelia radi vypočuli. Slovenská filharmónia má s cis molovou symfóniou čiastkové skúsenosti vďaka Aldovi Ceccatovi a Liborovi Peškovi. Obidve kreácie však patria ďalekej minulosti a od tých čias pribudlo do orchestra niekoľko nových tvárí. Ondrej Lenárd teda musel mať plný ruky práce a ešte väčšiu skúšku pocítila určite jeho myseľ, jeho rozum. Mahler, to nie je iba ťažké hranie, ale aj povinnosť vedieť, o čom asi hrám. Je asi iluzórne predstaviť si takto pripravený orchester uvedomujúci si filozofiu interpretačného posolania, v prípade Mahlera však kritériá stúpajú a výsledok je silne determinovaný všestrannou disponovanosťou jednotlivých súčiastok obrovského aparátu. Ondrej Lenárd je skúsený dirigent, čudujem sa preto trochu, prečo použil práve 5. symfóniu, ktorá je extrémne náročná na dynamickú, tempovú réžiu, ktorej „doštelovanie“ je predsa len zdĺhavejší proces. Legendárne trúbkové sólo hneď v úvode zodvihlo mahlerovskú dynamiku citeľne vyššie, z piana bolo mezzoforte (nechcem tvrdiť, že slabšie forte), nuž a potom celé dianie vyrastalo z takto stanoveného minima. Všetko znelo príliš konkrétne, ostro, chýbal mi „psychoanalyzujúci“ aspekt, aký sa často prehnane, ale pri dávke opatrnosti oprávnene implantuje do výkladu mahlerovských partitúr. Čo ma prekvapilo, to bola odvážna tempová predstava Ondreja Lenárda. Jeho požiadavky boli často na hranici a chvíľami, v prvej a piatej časti, až za hranicu možnosti Slovenskej filharmónie. V burácajúcom tempe boli sláčikári často odsúdení iba na „približnosť“, na náznak na odhad (že by predzvesti aleatoriky...?). Ak si uvedomím objem prípravnej fázy, potom pred filharmonikmi klobúk dole. Robili, čo vldali, o hornistoch môžem dokonca zodpovedne prehlásiť, že boli vynikajúci, podarili sa sólove vstupy trubkára, pána Lušpaia, pozor-ní boli pozaunisti. Predvedenie Mahlerovej 5. symfónie nebolo rozhodne márnou iniciatívou, myslím si, že ironické poznámky a úškľabky priaznivcov CD verzií z Abbado, Soltim and comp. neboli na mieste a že Ondrej Lenárd zvládol tuhý boj so sebou samým, s textom objemnej partitúry aj s celkovou konsteláciou, do akej realizácia skladby zapadla.

IGOR JAVORSKÝ

Trávníčkov kvarteto. Grafika Stanislava Troppu zo zbierky LHM v Banskej Bystrici.

Snímka: M. Paulík

Manželia Zsapkovi pri vystúpení v Mirbachu

Snímka: M. Jurik

Slovenská hudobná únia pripravila do Mirbachovho paláca v Bratislave v januári dva nedeľné matiné. Spolok slovenských skladateľov 10. januára prezentoval komornú tvorbu svojich členov-skladateľov pre obsadenie **dua – flauta s gitarou** a jeden **vokálny cyklus**. Z duet odznali opusy troch autorov. Ich vznik zaiste inšpirovala aktivita **dua manželov Zsapkovicov – flautistky Dagmar a gitaristu Jozefa**, ktorí tieto diela starostlivo našťudovali a s nemalým úspechom predviedli.

Peter Martinček skomponoval **The little fooleries**, z ktorých jedna časť využíva gitaru temer výlučne ako nástroj rytmický (jej pulzovanie pripomína kolorit španielsko-juhoamerických tancov), flautu skôr ako instru-

Rozmanitá prezentácia

ment melodický. V ďalšej časti sa autor od týchto východiskových princípov dosť vzdáľuje, čerpá aj z netradičných kompozičných postupov či v sadzbe, forme, alebo v nálade, až je skladba natoľko odlišná, že diptych vnucuje dojem nejednotného štýlu.

Vítazoslav Kubička v premiérovej **Fantázii** na pomerne malej ploche ťaží z množstva zvukových kombinácií. Pri budovaní hudobnej plochy stavia viac na kontrastoch ako na využívaní techniky rozvíjania.

Dušan Martinček sa prezentoval troma kompozíciami. V hierarchii jeho tvorivého zámeru je na poprednom mieste snaha o komunikatívnosť s priemerne skúseným poslucháčom. Tomuto cieľu podriaďuje invenciu, ťaží z overených postupov, a to vo viacerých parametroch: v kreslení melodickéj línie, v rytme (Ragtime) aj v budovaní formového pôdorysu. S výnimkou prvej skladby (**Elégia**) sú ďalšie dve efektne, strhujúce a veľmi vhodné aj na záver koncertov ako prídavky.

Igor Dibák sa nechal v **Troch romanciach pre bas a klavír** inšpirovať veršami Petra Štílichu. Pri koncipovaní hudobných línií vychádza z obsahu literárnej predlohy; aj klavírny part podčiarkuje príslušné náladové roviny. K presvedčivému vyzneniu opusu prispelo skvelé našťudovanie špičkového speváka **basistu Petra Mikuláša**, ktorý sugestívnym citovým dotváraním a množstvom nuansov skvele ovládaného hlasu sa zaslúžil o jeho úspech. Na úvod matiné predniesol Mikuláš s porozumením, vzácnou lyrickou krehkosťou, nostalgiou a podmanivým citom známy **Mahlerov**

tónom, zmyslom pre štýl, umeleckou disciplínou, ktorá vôbec neprekážala uplatniť mu aj jeho veľkú zbraň – bohatú tvorivú fantáziu. Málokedy počujeme prednes **Sonáty Domenico Scarlattiho** (v tomto prípade **E dur a A dur**) tak decentne, zvukovo krehko, precízne a bez akéhokolvek náznaku snahy po pátose, či exhibícii u akordeonistu, ako v tomto prípade. Nejedna klavirista mu túto štýlovosť môže závidieť. Aj známa **Sonáta F dur J. Haydna** (v origináli pre klavír) mala švih, eleganciu a potrebnú dávku zemitosti, nie však na úkor klasickej vyváženosti interpretačných parametrov. Lenko dokázal s porozumením vstúpiť aj do sféry netradičných kompozičných postupov, ktoré ťažili z možnosti nástroja (využívanie mečov, klepanie prstami a pod.), ale najmä skvele postavené narastanie a zmenšovanie intenzity zvukových polôh v záverečnej **Fantasmagórii Krystofa Olczaka**. Lenkov príkladný výkon svedčí o ďalšom napredovaní našej akordeónovej školy a súčasnej dáva oprávnenú nádej na ďalšie trofeje zo zahraničných súťažných kolbišť.

Eugen Prochác patrí k špičke našich violončelistov. Pre Mirbach si vybral známy **Koncert D dur op. 101 Josepha Haydna**, v spolupráci s klaviristkou **Zlaticou Poulovou**. Výkony Procháca majú vždy vysoký profesionálny štandard, ale súčasne aj intenzívnu tvorivú nadstavbu. Tentokrát sa mu tento štandard veľmi prekročil nepodarilo. Či to bol pocit, že hrá klasiku, a preto musí jeho individualita stáť v úzadí, či momentálna indispozícia, alebo neobohratosť tohto opusu – treba úprimne priznať – očakávali sme viac a presvedčivejší individuálny vklad. Hádám potrvá ešte nejaký čas, kým toto dielo v jeho repertoári dozrie na úroveň takej koncertantnej literatúry, ktorú ovláda skvele.

VLADIMÍR ČÍŽIK

DECEMBROVÉ KONCERTY V ŽILINE

„Po dlhšej dobe opäť doma“, taký by mohol byť podtitul koncertu uskutočneného 1. decembra m. r. Hráči orchestra po nárate z úspešného turné po Japonsku nezostali nič dlhší ani domácim priaznivcom. Programovou ponukou prezentovala dramaturgia svoju dôslednosť a všetci zainteresovaní umelci „vdýchli“ umeleckému večeru pečat výbornej interpretačnej kreácie.

Úvodom zaznela Ciaccona pre sláčiky Henryho Purcella. Pri jej predvedení orchester dokumentoval vyladenosť a vyrovnanosť sláčikových skupín, zásluhou ktorých vyznela skladba s interpretačnou ľahkosťou.

Taliansky klavirista Paolo Restani (debutoval ako 16-ročný a je stálym hosťom najvýznamnejších koncertných pódíí) prezentoval svoje umenie v diele Fryderyka Chopina **Variácie na tému La ci darem la mane**, op. 2 pre klavír a orchester. V šiestich variáciách na tému mozartovho dueta Zerliny a Dona Giovanniho dominuje sólový klavír, popri skromnom orchestrálnom sprievode. Restaniniho umenie vzbudzuje sympatie pre svoju vyváženosť a dynamickosť a istú mieru technickej suverenity. Uvedené dielo sa stalo pre neho inšpiratívnym zdrojom na rozvinutie vlastnej tvorivej fantázie a schopnosti gradovať a pracovať s farebnými registrami hudby.

Technicky vybrúsená interpretácia, strhujúci muzikantský zápal a dokonalosť súhry boli hlavnými parametrami orchestra pri uvedení **Suity** pre sláčikový orchester od Leoša Janáčka.

Interpretačným vyvrcholením produkcie dirigenta i umeleckého telesa bola 1. symfónia D dur op. 25 **Klasická Sergeja Prokofieva**. Dirigentom večera bol Walter Atanasi (Taliansko). (S jeho menom sme sa už stretli pri premiére Donizettiho **Favoritky** v Divadle J. G. Tajovského v Banskej Bystrici.) V rámci svojej koncepcie upútal výrazným gestom, sústredil sa na dokonalú architektúru diela a plné vyznenie prokofievovského výrazového arzenálu.

Celkový dojem z koncertu patrí k tým, ktoré neupadnú do zabudnutia, ale naopak, pozitívne stimu-

lujú účastníkov večera k ďalším stretnutiam s hudbou.

Dramaturgická ponuka vianočného koncertu uskutočneného 15. a 16. decembra si vytypovala poslucháčsky „vďačné“ diela 17. a 18. storočia. Prolog patril osobnosti francúzskej hudby Jeanovi Baptistovi Lullymu a jeho suite **Kráľovskí hudobníci**. Hráčom orchestra sa briske podarilo vystihnúť štýlizované dobové tance a precíznosťou a vyrovnanosťou nástrojových skupín vytvorili efektnú tónovú eleganciu.

Klavírny koncert C dur KV 467 W. A. Mozarta patrí k tradičným „evergreenom“ pianistickej literatúry. Zaznel v podaní Rudolfa Rokla, s ktorého menom sme zvyknutí stretnúť sa skôr na teritóriu jazzovej či tanečnej hudby. Spolupracoval ako sólista s mnohými orchestrami, najmä v Gershwinovej **Rapsódii in blue** a spomínanom klavírnom koncerte. Dialóg medzi sólistom a orchestrom nebol ideálne modelovaný a najmä 1. časť tým strácala na dynamizme. V nasledujúcich častiach sa podarilo „emotívne zvlhčenie“ zládiť na spoločnú frekvenciu a vytvoril zvukový výsledok zodpovedajúci mozartovskému naturelu.

Vianočný koncert vyvrcholil Vianočnou omšou F dur zo zborníka **Harmonia Pastoralis** od františkánskeho hudobníka Edmunda Paschu. Omšu sme si vypočuli v citlivom spolupartnerstve Žilinského miešaného zboru (umelecký vedúci Štefan Sedlický), ktorý je nedávnym víťazom na medzinárodnej zborovej súťaži v rakúskom Spittale. Sólistka Soňa Koczanová (t. č. pôsobí v ZMZ) opäť potvrdila svoje umelecké kvality. Charakter jej hlasu plne zodpovedal lyrizmu sólového partu skladby. Hana Štolfová-Bandová je osvedčenou umeleckou partnerkou nielen v spolupráci s ŠKO Žilina. Možno teda konštatovať, že jej pôsobivý výkon výrazne doplnil výsledný charakter hudobnej „mozaiky“. Dirigentom večera bol Róbert Stankovský. Svojou umeleckou výstavbou mal veľký podiel na zjednocujúcej sile výrazu každého predvedeného diela. Všetci zainteresovaní umelci vzdali tak patričnú úctu tomuto barokovému autorovi.

JANA TARINOVÁ

ŠPANIELSKÉ INŠPIRÁCIE

Symfonický orchester Slovenského rozhlasu v Bratislave hrá v rámci hudobného života slovenskej metropoly (a nielen v rámci nej) významnú úlohu. Aj keď ťažisko orchestrálného telesa spočíva v práci v nahrávacom štúdiu, je dobré, že orchester pravidelne koncertuje. Jeho výkony na koncertnom pódii sú v posledných rokoch vždy pomerne precízne pripravené, koncentrácia hráčov je na vysokej úrovni. U rozhlasového orchestra nejestvujú také veľké interpretačné výkyvy, aké stále častejšie zaznamenávame u takzvaného prvého slovenského symfonického telesa – Slovenskej filharmónie.

Tohtoročný cyklus koncertov, ktorý SOSR pripravil, sa nesie v znamení odľahčenejšej dramaturgie, avšak nie vyslovene komerčnej a robiacej ústupky lačnému vkusu.

Ostatný koncert tohto cyklu mal názov **Španielske inšpirácie** a za-

zneli na ňom diela Španiela Manuela de Fallu, ale aj Rusa Nikolaja Rimského-Korsakova a Francúza Georges Bizeta. Prvá suita z opery **Carmen** zaznela v pregnantnej interpretácii, španielsky kolorit bolo cítiť v jasnej a precíznej rytmickej pulzácii aj v širokom farebnom spektre partitúry, ktorú s orchestrom rozkryl dirigent Róbert Stankovský. Zatiaľ, čo u Bizeta vnímame španielsky kolorit ako nanajvýš autentický, u Rimského-Korsakova (**Španielske capriccio** opus 34) cítime, že ide o pohľad zvonka, že španielske prvky sú len ozvláštnením „severoeurópskej“ hudobnej reči. Je ťažké nájsť interpretačne jednotiaci moment v kompozícii, ktorá je svojou formou aj štruktúrou značne difúzna. Dirigentovi aj orchestrálnemu telesu sa to podarilo len čiastočne.

Z diela Manuela de Fallu zaznela **Čarodějná láska**, v ktorej sa predstavila ako sólistka mezzosopranistka Silvia Sklovská. Dielo

plné zvláštneho a očarujúceho emocionálneho náboja zaznelo v plnohodnotnej a výraznej interpretácii. Orchester navodil veľmi sugestívnu atmosféru, v ktorej jednotlivé farby mali svoju funkčnosť z hľadiska obsahu aj expresivity. S jedinečným zmyslom pre Fallovu hudobnú reč našťudovala svoj part aj Silvia Sklovská. Jednotlivé výrazové polohy vedela náležite diferencovať, dobre pracovala s dynamickými parametrami, citlivým zapojením „cigánskeho“ registra akcentovala výrazové vrcholy kompozície.

S espritom aj briom zaznela na záver koncertu Druhá suita z baletu **Trojuhý klobúk** od M. de Fallu. Róbert Stankovský dal dielu jednotný ťah aj pevnú architektúru celku. Falla znel vo vyváženosti jednotlivých nástrojových sekcií, v adekvátnych tempách, s jemným iskrivým nábojom.

MILOSLAV BLAHYNKA

Dirigent Róbert Stankovský

Snímka: D. Jakubcová

Tatiana Eleny Holíčkovéj s Oneginom v podaní Jána Ďurča

Eugen Onegin u opere SND SPOD NEŠŤASTNEJ HVIEZDY

Vychádzajúc z autopsie veľkej časti repertoáru Viedenskej štátnej opery, ale i na základe skúseností z newyorskej MET a ďalších zahraničných scén, plne chápem tie výhrady kritiky, ktoré mieria do konvenčného a dogmatického ponímania hudobno-dramatického divadla. Som tolerantný voči širokej manévrovacej ploche tvorcov, odhaľovaniu druhých plánov, časovým a priestorovým posunom predlôh, pravda, ak sú kryté konzistentným názorom, komunikujú s poetikou partitúry a nejde o samoučelné pokusy. Podčiarkujem, nie som priateľom operného múzea, aby si čitateľ i objekt kritiky nižšie uvedený text nevysvetľoval ako principiálnu oponentúru voči akémukoľvek rúcaniu tradícií.

Deštrukcia nestojí veľa námahy, ani v umení. Postaviť na jej troskách plnohodnotný ekvivalent je už oveľa ťažšie, ako kozmeticky upraviť šablónu. Vážim si, že režisér nového bratislavského Eugena Oneginu Pavol Smolík nešiel cestou ľahšieho odporu. Váham však, či domyslel dopady svojho radikálneho počínu. Vnútrošných nedorozumení a neosvetlených postupov je v inscenácii nadmieru, naopak, zrozumiteľného výkladu pomenej. Chaos, zavše úsmev a zavše rozhorčenie, sprevádzali pocity divákov na prvých predstaveniach Čajkovského opery.

O čo teda išlo? Nazdávam sa, že v režisérскеj koncepcii sa lámalo viacero problematických rovín. Preskupenie obrazov do dvoch zošňurovaných blokov (štyri plus tri, predeľné výzvou na súboj) vyplavilo na povrch Smolíkov komplex z „lyrických scén“ ako potenciálneho zdroja mozaikovania predlohy. Súčasne jej odporelo právo jemných kontrastov, pastelových náladových odtieňov a pozvoľnej vývojovej krivky. Ústupky výtvarníckeho tandemu Ladislav Vychodil – Ľudmila Városová v podobe nekonečných obrazov a farebne uniformných kostýmov sa vzdávali hudbe a splošťovali atmosféru k fádnosti. Z druhej scény sa úplne vytratila intimita dievčenského izby, kde z prebdenej noci (listová ária) vzišlo rozhodnutie, ovplyvňujúce celý ďalší dej. Predčasné spustenie opony tiež neefektívne odhalilo ducha partitúry.

Do červena ladený bál u Larinoyev bol natoľko zglajchšaltovaný, že pohltil i tak kon-

trapunktnú postavku na ruskom statku, akou je Francúz Triquet. Ludovosť a neokázalosť tohto výjavu mi neprekážali, ba ani groteskná choreografia zboru, avšak schválne vo farbách a strihoch kostýmov, spolu s bezradným aranžmán, uberali scénu zo životnosti. Za kľúčový problém považujem konflikt medzi reálnym a bizarným prvkom v režijnom rukopise. Rovnako v polohe Smolíkových hrdinov (skutočné postavy sólistov versus čudácka, maskovaná spoločnosť u Greminovcov), ako aj v použitých výtvarných prostriedkoch (konkrétne rekvizity versus výstredná symbolika). Symbióza tak odľahlých svetov je priveľmi násilná a bráni logike javiskového diania. Rozpor graduje v nezvyklo komornej 2. plesovej scéne, kde je všetko naruby. Onegin, charakterizovaný ako „rojko a podivín“ sa na pozadí ireálne kostýmovaných a zvláštne sa pohybujúcich plesových hostov javí, akoby sa ocitol na inej

planéte. Zástoj Tatiany v tomto prostredí, vzhľadom na jej trizve konanie vo finále, je viac než otázný. Rovnako potrápi fantáziu diváka výtvarná „špecifickosť“ rôznych hybridov, ako kombinácia brezy a telegrafného stĺpa počas súboja, či akýsi monštruózný lísť obrastený luster v záverečných obrazoch.

Dilema medzi akceptovaním neodmysliteľnej dávky psychologického realizmu na jednej strane a odhodlaním stoj čo stoj nasat rôzne nonkonformné inscenátorské prúdy na strane druhej, jednoducho ostala vo vzduchu. Výsledok Smolíkovho vnútorného sporu, za asistencie oboch výtvarníkov, sa rovnal premárnenej šanci, bol experimentom pre experiment.

Kvalitu inscenácie nepodporilo, žiaľ, ani hudobné naštudovanie. Od Jonasa Alexu, ako dirigenta, predsa len blízkeho Čajkovského poetike (čo dokázal pred štyrmi rokmi inauguračnou Pikovou dámou), sa očakávalo rozhodne viac. Zdá sa, že autorita a inšpiratívnosť jeho taktovky sa akosi vyčerpávajú, čo sa prejavuje v ľahostajnosti a úbytku sústredenosti orchestra. Tempo rýchlejšie miesta teleso takmer odšmirovalo, v cituplnejších polohách neprevládalo dostatok výrazových nuansov a farebných poltónov. Zbor (zbormajster Koloman Kovács) ostával tiež dlhý v rytmickej presnosti a timbrovej pestrosti. A keď ho choreografia zamestnávala náročnejšími akciami, približnosť spevu sa iba stupňovala.

Ku cti dirigenta ťažko prirátat výber niektorých sólistov. Osobne ma mrzí, že novým Oneginom sa porušila bratislavská tradícia mladodramatických Tatian. Vystriedali ju tri timbrovo síce rôznorodé, predsa však lyrické soprány. Nemusel to byť kameň úrazu, keby išlo o hlasy mäkké, emocionálne bohaté a kantilénové. Ponechám bokom hodnotenie Evy Šeniglovej, ktorej prerušená premiéra (telefonát o prítomnosti bomby v budove divadla) zmarila ponúknuť kompletnú kreáciu. Alternujúca Ľudmila Hudcová má k Tatiane hádam tak ďaleko, ako dosiaľ k žiadnej úlohe. Chýbajú jej obe základné charakterizačné dimenzie: vrúcnosť a cituplnosť pre polohy dievčenskosti, pevnosť, objem a sytost tónu pre štádium zrelosti hrdinky. Je to Tatiana s málom poézie, herecky odosobnená a vokálne nie vždy bezproblémová. Elena Holíčková je predstaviteľsky odtieň noblesnejšia, do hlbších zákutí hrdinkinej psychiky však nenačiera. Jej legatu vzdialený interpretačný štýl ukrojil Tatiane z plynulosti spevnej línie, piána ostávali suché, poetika výpovede značne utajená.

Najväčším prínosom a jediným objavom inscenácie sa stal Dalibor Jenis ako Eugen Onegin. Elegantný zjavom a citlivo vyhrávací charakterové polohy roly dokázal (po omyle v Mozartovom Figaroví), že jeho parketou je tessitura lyrického barytóna. V Oneginovi mohol naplno uplatniť krásnu zamatovú farbu hlasu, jeho mäkkosť, plastickú frázu a vyrovnanosť v každej polohe. Ján Ďurčo si musí predovšetkým vyriešiť technické problémy a estetickú orientáciu. Lyrický materiál znásilňovaný do drsných a tvrdých tónov, tmave-

Denisa Šlepkovská zaujala v role Oľgy, jedným z jej partnerov v úlohe Lenského je Igor Jan.

Snímky: K. Marenčinová

nie a preexponovaná dynamika značne devalvujú jeho ostatné kreácie. Herecká váhavosť ide už na vrub réžie.

Ludovít Ľudha zvládol svojím ľahkým, štíhlo vedeným tenorom vcelku pohodlný part Lenského bez ťažkostí. Rolu mal starostlivo vypracovanú aj po výrazovej stránke. K nesporným pozitívam produkcie patrí Denisa Šlepkovská ako nezvyčajne tmavá, timbrovo obsažná a vysoko muzikálna Oľga. Herecky zaujala spontánnou, neafektovanou pohybovou kultúrou a príjemným zjavom. Jitka Zerkhauová a. h. v tej istej roli je korektná, nemá však ono farebné kúzlo Šlepkovskej. Inscenácia ponúka dvoch hodnotných Greminov: Mikulášovo mäkkšieho, plastickejšieho, minuciózne vypracovaného a Kopčakovho zrtno tmavého, s rezonanciou organu.

Škoda, že viac pozornosti nevenovali tvorcovia menším postavám. Ide o charakterové party, dohľadujúce kolorit scén, kde vokálny výraz je dôležitejší než veľkosť hlasového fondu. Jaroslava Horského a Silvie Sklovskéj (Filipievna) by vekovo a typovo viac pristala Oľga (pravda, kde vziať ňanu?), Alžbete Michalkovej a najmä nepríjemne ostrej Anne Klukovej (obe Lariny) chýbal v ensembloch cit pre umeleckú disciplínu.

Ostatný bratislavský Eugen Onegin sa teda nezrodil pod šťastnou hviezdou. Premiérový večer narušil trestuhodný anonym, no ani kompletne predstavenia o opodstatnenosti jeho javiskového návratu nepresvedčili. Ruská hudba nie je iba Čajkovskij a – budme úprimní – investovať kvôli dvom-trom krásnym výkonom do rozporuplnej inscenácie tiež asi nebude najschodnejšia cesta.

PAVEL UNGER

BAROKOVÉ FRAGMENTY

Tohtoročné „Fragmenty“ – semestrálne hudobno-scénické pásmo VSMU (21.–24. januára) boli venované starej hudbe. Zazneli na nich árie z oper barokových a ranoklasicistických tvorcov (od Monteverdiho po Glucka). Každá z árií bola režijne citlivo koncipovaná (Branislav Kriška), s dôrazom na jednoduché, zrozumiteľné gestá, korešpondujúce s jednoduchosťou, prostotou a gráciou antických námetov. Na niektorých miestach účinkujúci podčiarkli určitú sošnosť hrdinov barokovej opery, v iných prípadoch dej mierne persiflovali. Hralo sa na jednoduchej, univerzálnej scéne a v kostýmoch sčasti sice požičaných z opery SND, ale väčšinou z dielne výtvarníčky Z. Lackovej, jednoduchých, funkčných tvarov, ktoré korešpondovali s duševným stavom predvádzaných postáv.

Spievať starú hudbu je veľmi náročné. Väčšinou je to problém ešte aj u absolventov, to znamená spevákovi o dva-tri roky starších. Z hľadiska najprísnejších kritérií interpretácie starej hudby by teda obstál asi len málokto. Dôležitý však je vôbec kontakt so svetom starej opery, ktorý môže byť v nejednom prípade oplodňujúci a inšpiratívny. Predklasicistické opere sa vo svete venuje stále väčšia pozornosť a je veľmi pravdepodobné, že tento trend bude o niekoľko rokov aktuálny aj u nás. Bez špecializácie a odborného školenia sa tu hudobník (spevák aj instrumentalista) nezaobíde.

Každý z vyše pätnástich spevákov

zodpovedne pristúpil k svojmu účinkovaniu. Špeciálny cit pre svet starej opery bolo cítiť vo viacerých výkonoch. Klaudia Dernerová preukázala komický aj výsostne dramatický talent (Pergolesi, Gluck). V Gluckovej Ifigénii vedela udržať počas rozsiahleho výjavu potrebné napätie – v dynamike aj tektonike scény. Jozefína Pucová v Monteverdiho árii zaujala tak hlasovým zafarbením ako aj veľmi sugestivným podaním a zmyslom pre štýlovosť. N. Higano (Japonsko) vedela zosúladiť händelovskú majestátnosť so zdravou dávkou muzikality a prirodzenosťou v vrúcnej prejavu. Tak tiež A. Csókovej sa v Händelovi darilo a predviedla takmer zrelý umelecký výkon. V Lullym aj Monteverdim bola úspešná aj L. Vítková, ktorej farba hlasu i technika spevu by mohli v budúcnosti nájsť zúročenie na poli starej hudby. Výpňým komickým uchopením árie z Händelovho Alessandra zaujala Magdaléna Kožená. V árii z Purcellovej opery Dido a Aeneas vedela vytvoriť pôsobivú miniatúru J. Fogašová. Aj jej hlas by mohol nájsť uplatnenie na tomto poli. V ďalších áriách sa predstavili M. Neumannová, S. Matis, J. Pastorková, K. Michaeliová, D. Bezačinová, B. Melenová, A. Yoshida, S. Malachovský, M. Masloviak, D. Žaludková, J. Vaculík. Sprievodcami pásma boli S. Malachovský a M. Masloviak. Instrumentálny súbor s continuum dirigoval Gerhard Auer.

MILOSLAV BLAHYNKA

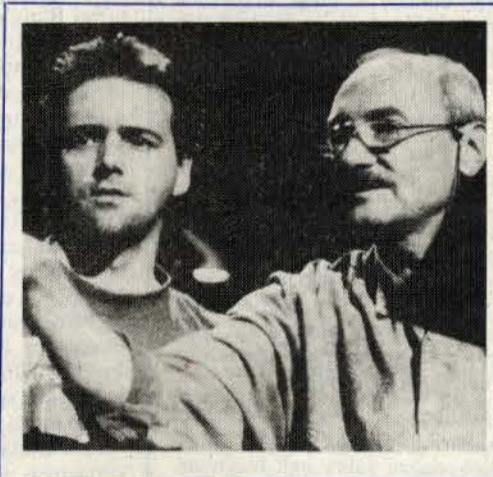
Grimmovci na opernej scéne

V plodnej atmosfére posledného decénia 19. storočia, rok po premiére Leoncavallových Komediantov a Massenettovho Werthera, desať mesiacov po prvom uvedení Verdiho Falstaffa, objavila sa na weimarskom divadelnom javisku nová rozprávková opera na motívy bratov Grimmovcov. Jej autorom bol Engelbert Humperdinck, volala sa Hänsel und Gretel (v slovenskej verzii Medovníková chalúpka) a zobrazovala známy príbeh o Jankovi a Marienke.

Obdobie na prelome storočí prialo ľahkým žánrom, realistickým rozprávkam a detským témam, čo možno chápať tiež ako protiváhu vypätému talianskemu verizmu a wagnerovskej hudobnej dráme. Paradoxne, práve Wagner, ktorý bol v čase premiéry Medovníkovej chalúpky už desať rokov mŕtv, znamenal pre Humperdincka veľký vzor, školu i objekt napodobovania. Wagnerovská inšpirácia poznačila aj hustú a polyfónne komplikovanú partitúru rozprávkového opery, čím sa trochu sťažila komunikatívnosť s detským divákom. Prednosťou diela je priehľadná melodická línia, rytmickosť i motívy ľudových piesní.

Dnes patrí Medovníková chalúpka vo svete k najhranejším titulom a je vhodnou alternatívou pre deti. Preto nemožno zapochybovať o správnosti jej zaradenia do repertoáru pražskej Štátnej opery – a to hneď v dvoch verzách, nemeckej a českej – pred lanskými Vianocami. Išlo zrejme o poslednú opernú premiéru v ČSFR. Navštívil som prvú reprízu originálnej jazykovej podoby, pod ktorú sa podpísal rakúsky režisér Peter Lauscher, scénograf Josef Zubák, choreograf Andrew Morris a dirigent František Vajnar. Recenzovaný večer dirigoval Vajnarov asistent Michel Philippe.

Očakávanie, že avizovaný netradičný pohľad na predlohu posunie výklad rozprávky do nových polôh, sa neplnilo. Ani fakt, že predstavenie otvára hovorený prológ, že Ježibaba, večerná a ranná víla dostali trochu odlišnú tvár a aj ústredný detský pár

Režisér Peter Lauscher (vpravo) s choreografom Andrewom Morrisom pri skúške na Medovníkovu chalúpku.

Snímka: archív autora

je o odtieň „modernejší“, neodkláňa celkovú atmosféru Humperdinckovej rozprávky do prekvapujúceho svetla. Navyše, málo nápaditý bol výtvarný návrh produkcie. Nemecká mezzosopranistka Annette Kuhn vytvorila príjemne znejúceho Hänsla, rakúska sopranistka českého pôvodu Marcela Cerno herecky hravú Gretel. Dagmar Livorová stvárnila Ježibabu, René Turček a Antonie Denygrová rodičov.

Poučenie z pražskej návštevy smeruje v prvom rade k ochote tamojšej dramaturgie oslovit najmladšie návštevnícke vrstvy, čo je investícia v každom prípade rentabilná. Čo na to, slovenské divadlá?

PAVEL UNGER

Král' piesní odchádza

DIETRICH FISCHER-DIESKAU je jedným z mála svetových spevákov, ktorý na vrchole svojej kariéry včas povedal stop svojej verejnej činnosti. Šesťdesiatosemročný svetový barytonista, pravý Berlínčan, nemecký piesňový kráľ, sa rozhodol ukončiť svoju aktívnu verejnú koncertnú činnosť. Nasleduje tak hrstku svetových osobností, ktorí pochopili podstatu tohto aktu, ako previerku sily vlastnej osobnosti.

Dietrich Fischer, ktorý sa narodil 28. mája 1925 v Berlíne, prijal ako svoje umelecké meno **Dieskau** podľa názvu usadlosti jeho predkov, pre ktorých J. S. Bach napísal svoju *Bauernkantate*. Hudobne vyrastal v Berlíne, počas druhej svetovej vojny slúžil ako vojak a po vojne opäť pokračoval v štúdiách v rodnom meste. Svoje prvé sólistické vystúpenie absolvoval v roku 1947 v *Brahmsom Nemeckom requiem* vo Freiburgu a o rok neskôr debutoval na berlínskom opernom javisku ako *Posa* vo *Verdiho Don Carlosovi*. Jeho kariéra, ktorá sa vyvíjala veľmi rýchlo, mala však dve stránky jednej veci, a to protichodné názory na spôsob jeho spievania.

Faktom však je, že Fischer-Dieskau je mimoriadne vzácnou umeleckou interpretačnou osobnosťou. Len čo ohlásil svoje ukončenie verejnej činnosti, svetová tlač sa ihneď pokúsila zhodnotiť a sumarizovať jeho umelecký profil. Je isté, že nebol jednoduchý, podriadený hedonistickému opájaniu sa veľkému zvuku, ale skôr naklonený k vytváraniu detailov. Mal priateľov i nepriateľov, a tí druhí často o ňom šíрили rôzne historky. Jedna z nich hovorí o tom, ako s Ottom Klempererom nahrával Bachove Matúšove pasie, v ktorých Fischer-Dieskau spieval úlohu Krista. Dirigentove pomalé tempá údajne privádzali do zúrivosti slávneho barytonistu. Vtedy, ako historka hovorí, sa Dieskau odhodlal k malej lsti. V pauze majstrovi medzi štyrmi očami pošeplal: „Včera sa mi snívalo s Bachom a ten mi povedal, že v prvom Kristovom príhovore mal na mysli plynulejšie tempo.“ Klemperer údajne odpovedal: „No, dobre, tak to teda urobíme plynulejšie.“ Nasledujúci deň, keď prebiehala nahrávka, Klemperer zničoho nič, zastaví nahrávanie a nahlas oslovil barytonistu: „Ach, ostatne Fischer, nebudete mi veriť, ale mne sa tiež v noci zjavil Bach. A tak som mu povedal o našom probléme. Predstavte si, on povedal, že vás vôbec nepoznám!“

O pravdivosti tejto historky zrejme nestojú žiadne dôkazy, ich autor pravdepodobne chce ňou charakterizovať speváka, ako osobnosť za každú cenu presadzujúcu svoj názor. Viedenčan W. Sinkowicz je už

konkrétnejší, keď o Dieskauovi píše: „svojvoľný, introvertný, alebo len na introvertnú stranu hrajúci, veľmi samofúby, príliš korektný, alebo len korektnosť predstierajúci umelec“.

Hlavným problémom rozdielných názorov na Dieskaua bolo to, že vlastne nik ho nevedel presne zaradiť do tradičných konzervatívnych hlasových oborov, resp. že ho málo-ko vedel pochopiť. Bola to práve Viedeň, mesto hedonisticky sa opájajúce bel cantom, kde Fischerov spôsob spievania bol považovaný za „zlého ducha“ opery. (Aj v Bratislave sa kedysi o ňom jeden významný spevák vyjadril, že Dieskau nevie spievať.) Viedenčanom totiž vadila jeho precíznosť, ktorou bol priam posadnutý, jeho intelektualizmus, ktorý vnášal do striedmosti výrazových prostriedkov, jeho hlasová a technická kultúra, ktorej hovorili „spievajúce profesorstvo“, skrátka pre Viedenčanov bol vždy chladným Nemcom...

Fischer-Dieskau po svojich viedenských „skúsenostiach“ antibelcantistu a „spievajúceho mozgu“, pochopil, že to nie je jeho mesto. Skúsil Salzburg s *Verdiho Machbethom*, ale aj tu mu vyčítali, že *Verdiho* zloducha spieva ako Schubertove piesne...! Fischer-Dieskau nerezignoval, pretože jeho viedenské „neúspechy“ bohato kompenzoval obrovskými úspechmi v Mníchove, Bayreuthe, Londýne, Miláne a na početných svetových festivaloch. Najmä jeho koncertná činnosť a nahrávanie na gramofónové platne je unikátna.

Dietrich Fischer Dieskau ako Falstaff

Snímka: archív HZ

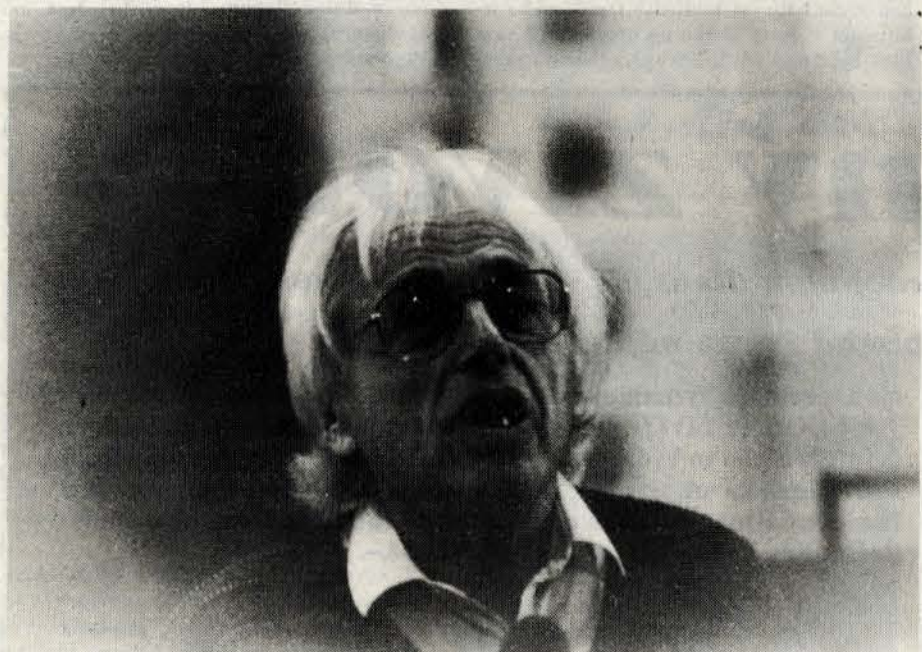
Fischer-Dieskau účinkoval vo veľmi štýlovo širokom repertoári, ktorý obsahuje tri základné oblasti: – piesne – operná literatúra – interpretácia súčasnej hudby. Ak začneme tým posledným, čo je charakteristické pre jeho vrcholné obdobie, treba povedať, že jeho umenie si osvojilo mnoho významných súčasných autorov, ktorí už pri tvorbe mysleli na jeho herecké a spevácke schopnosti: Frank Martin v opere *Búrka*, Henze v *Elégii* pre mladých milencov alebo diskutovaná opera Lear Ariberta Reimana. Ako operný interpret vynikol ako Amfortas v *Parsifalovi*, Hans Sachs, resp. Kothner, v *Majstroch spevákoch* norimberských, Wolfram v *Tannhäuserovi*, Renato v *Maškarnom báje*, Jochanan v *Salome*, Don Giovanni a i. K jeho operným tzv. „glanz“ partiám patrili Mandryko v *Straussovej Arabelle*, Wozzeck, Hindemithov *Maliar Mathis* a predovšetkým *Falstaff* vo *Verdiho* rovnomenom diele. Ako piesňový interpret bol dlho považovaný za nekorunovaného kráľa interpretácie piesní, za jednu zo svetových vedúcich osobností.

o čom svedčí jeho rozsiahla koncertná činnosť i diskotéka zahrňujúca celú nemeckú piesňovú tvorbu od Schuberta po Wolfa.

O jedinečnosti Dieskauovej symbiózy vokálneho prejavu a obsahového zážitku som sa presvedčil nie raz, ale najmä v kalvínskej spolupráci so Svajtoslavom Richterom vo Varšave. Umelecká kariéra tohto barytonistu bola nanajvýš aktívna. Okrem spievania maľuje, pokúsil sa aj o dirigovanie. Bol trikrát ženatý; najprv s violončelistkou Irmgard Poppen, po jej smrti sa oženil s populárnou filmovou herečkou Ruth Leuwerik a napokon so sopranistkou Júliou Varády.

Dietrich Fischer-Dieskau sa síce s verejnou činnosťou lúči, no nelúči sa s ďalšími umeleckými aktivitami. A to je pedagogická činnosť, chce sa venovať majstrovským interpretačným kurzom (to je typ aj pre Piešťany!) a napokon chce literárne zachytiť a vykresliť svoj umelecký vývoj a vysloviť svoje názory na spievanie. Aktivita na sklonku šesťdesiatych rokov plodného života naozaj imponujúca...

MARIÁN JURÍK

Šesťdesiatdvaročný György Ligeti po prvý raz získal „Nobelovu cenu za hudbu“, ktorú vo výške 1,75 milióna šilingov dotuje Ernst-von-Siemens-Musikpreis.

Snímka: M. Jurík

Informácie

- Budúci nový šéf Českej filharmónie Gerd Albrecht, ktorému týždeň po koncerte s ČF vydal Supraphon live nahrávku, chce svoje skúšky robiť verejne pre členov Hudobnej mládeže. Vo svojej práci sa vôbec chce systematicky venovať propagačnej práci, vzdelávaniu verejnosti, prostredníctvom televízie a pod.
- V dňoch 15.–17. októbra m. r. konalo sa v Strassbourgu zasadnutie Conférence Européenne de la Musique (CEM) za účasti 150 predstaviteľov hudobných organizácií Európy. Podrobnosti o tomto zasadnutí sa môžete dočítať v 2. čísle *Hudobných rozhľadů* z pera Ivana Poledňáka.
- Víťazom medzinárodnej dirigentskej súťaže vo francúzskom Besançone, na ktorú sa zúčastnilo 43 kandidátov, stal sa Talian Tommaso Placidi.
- Operný festival na jazere v rakúskom Bregenzi pripravuje pre tento rok atraktívnu inscenáciu *Verdiho* opery *Nabucco*. V réžii Angličana Davida Pountneya a za dirigovanie Ulfa Schirmera sa v jednotlivých alternáciách vystriedajú viacerí speváci z tzv. bývalých socialistických krajín: Laura Niculescu, Veselina Kasarova, Katarína Kudrjavčenkova, Lubica Rybářská, Valerij Alexejev, Vitalij Taraščenko, Pavel Kudrjavčenko, Michal Krutínov a ďalší.

- Čapkovu hru *Biela nemoc* zhudobnil a ako dirigent na operné javisko v americkom Greensborne uviedol Peter Paul Fuchs.
- Taliansky barytonista Ruggero Raimondi obdržal od francúzskeho ministra kultúry vysoké umelecké vyznamenanie „Arts et Lettres“.
- Novoročný koncert Viedenskej filharmónie v roku 1994 bude dirigovať Lorin Maazel. Na novoročné koncerty v roku 1995 a 1996 sa vedú rozhovory so Zubinom Mehtom a opäť s Lorinom Maazlom, ktorý je od januára šéfdirigentom Symfonického orchestra Bavorského rozhlasu.
- Nemecká spolková krajina Sasko plánuje na leto 1999 „Umeleckú olympiádu“, čím by sa mala stať svetovým kultúrnym centrom. Na „Artyádu“ – ako sa Olympiáda umenia nazýva – budú podľa predstavy organizátorov pozvané všetky štáty, aby tu prezentovali najlepšie diela v umeleckých oboroch: architektúra, fotografia, maliarstvo, design, film, hudba, literatúra a sochárstvo. Podľa vyjadrenia iniciátora tohto podujatia Eberharda Stepaniho zemská vláda prispeje na tento projekt tohto roku sumou 2,1 milióna šilingov a bude ho i naďalej podporovať. Organizátori chcú založiť aj nadáciu, ktorá sa má zaoberať sponzorstvom a získavať finančné prostriedky predajom autorských práv.

Podľa zahr. tlače -mj-

Dni súčasnej hudby V PRAHE

V dňoch 18.–27. marca t. r. uskutočnia sa v Prahe **Dni súčasnej hudby**. Na 12-tich podujatiach zaznie vyše 70 skladieb, prevažne českých autorov. Zo zahraničných autorov v programe nachádzame D. Schnebela, Ch. Staudeho, E. Kreneka, G. Crumba, zo slovenských J. Pospíšila a Iris Szechyovú. Túto festivalovú prehliadku spoločne organizujú Spoločnosť skladateľov, člen Asociácie hudobných umelcov a vedcov, Západočeské hudobné centrum Plzeň, Česká televízia Praha, Klub moravských skladateľov Brno, Tvorivé centrum Olomouc, Tvorivé centrum Ostrava, Hudobný odbor Umeleckej besedy, Pritomnosť – združenie pre súčasnú hudbu, Hudobné a informačné stredisko Českého hudobného fondu a Spoločnosť pre duchovnú hudbu za podpory Ministerstva kultúry Českej republiky a Českého hudobného fondu. Jedným zo špecifických tematických programov bude „*Televízna opera ako problém*“, kde zazniejú ukážky z diel J. Filasa, F. Koníčka, L. Fišeru.

-mj-

OZVENA V POĽSKU

Vianočné tradície a zvyky, koledy, pastoraľe a stará hudba zneli počas Medzinárodného festivalu „*Slowianske Gody*“ v dňoch 15.–18. januára 1993 v poľskom Rzeszówe, na ktorý bol pozvaný i Dievčenský spevácky zbor *Ozvena Vranov nad Topľou*. Organizátor festivalu Wojwódsky Dom kultúry Rzeszów pripravil pre náš zbor zaujímavý program.

V piatok 15. 1. 1993 navštívili dievčatá bazyliku Otcov Františkánov v Ležajsku, kde si v krásnom kostole a múzeu plnom historických pamätihodností zaspievali a vypočuli organový koncert na druhom najväčšom organe v Poľsku. Večer s úspechom vystúpili v celovečernom programe v Dome kultúry v Albogove. Na druhý deň spoloúčinkoval zbor v Rzeszowskej filharmónii v programe

Od Vile do Troch kráľov, spolu s ďalšími, väčšinou poľskými divadelnými a folklórnymi súbormi, kde *Ozvena* nakrútila pásmo slovenských koľied pre poľskú televíziu. Ďalšie vystúpenie absolvovala v kostole Panny Márie a v kostole Otcov Bernardínov, kde zazneli väčšinou polyfonické i sakrálné zborové skladby, koledy a časti vianočnej omše.

Úspešné záverečné koncertné vystúpenie spolu s ďalšími poľskými telesami v kostole Otcov Bernardínov v nedeľu večer dôstojne ukončilo toto pekné stretnutie zborov a folklórnych súborov. *Ozvena* predstavila poľskému obecstvu naše zborové umenie a stala sa na pár dní miláčikom Rzeszowčanov svojím prirodzeným vokálnym prejavom a zaujímavou koncipovanou dramaturgiou.

V. K.

Za Jankou Guzovou-Beckovou

V sobotu 20. 2. 1993 zomrela vo svojom newyorskem byte, v kruhu najbližších (manžela a dcéry), veľká slovenská speváčka ľudových piesní Janka Guzová - Becková (nar. 4. 4. 1917).

Rodáčka zo spišských Žakovíc absolvovala učiteľský ústav v Levoči, potom bola učiteľkou v Kluknave. Spev študovala súkromne u A. Tartaného a E. Schütza. Ako speváčka ľudových piesní vystupovala od r. 1942. Ak nepočítame ostatné roky, prežité na invalidnom vozíčku, je to takmer polstoročie. Bola však nielen speváčkou obdarenou krásnym zvukovým hlasom a iskrivým temperamentom, ale aj zberateľkou ľudových piesní v rodnom Spiši, susednom Šariši, či Zemplíne. Dialekt, nárečia, originalita podania – to všetko sala do seba od detstva. Nečudo, že bola čoskoro jednou z najznámejších interpretiek ľudovej piesne. Spolupracovala s ľudovými hudbami Eugena Farkaša, Antona La-

katoša, s dirigentami a upravovateľmi, akými boli Bartolomej Urbanec, Pavol Tonkovič, či Július Mőži. Národ Janku Guzovú miloval. A nielen doma.

Čím obľúbenejšia bola Janka Guzová medzi širokými poslucháčskymi vrstvami, tým nevysvetliteľnejšie boli zásahy politickej moci voči tejto umelkyni. Z najvyšších straníckych orgánov vydali striktný (ale tajný) zákaz spievať a vystupovať, po období 50. rokov zasa príkaz zmazať takmer 150 piesní v jej podaní v rozhlase... Prečo? Pani Janka sa nikdy pravý dôvod nedozvedela.

Keď sa po r. 1968 začali pomery u nás „normalizovať“, pani Janka sa rozhodla neniesť viac bremeno nezmyselného prenasledovania a v apríli 1969 emigrovala. Najprv do Viedne, odtiaľ do USA, kde dostala neskôr i americké občianstvo. V New Yorku žila plná nádeje, že ju svet amerických Slovákov prijme s otvorenou náručou. Nestalo sa tak odrazu. I tam sme ako rozvedení bratia. Až v r. 1975 začala Janka Guzová opäť spievať pred verejnosťou... Jej prirodzená muzikalita, inteligencia a jedinečnosť podania originálnych klenotov, napojené na hlas, ktorý bol ako čistý prameň – to všetko otvorilo Janke Guzovej brány ďalej. Ku kanadským Slovákom. Na tých si najradšej spomínala. Roku 1986 jej vedenie Kanadskej slovenskej ligy udelilo Cenu slovenského srdca, ktorú si mimoriadne vážila a opatrovala.

Mnohé ťažké operácie a nevyčísľateľná choroba oslabili srdce, také široké v láske k rodnému kraju. Aj po jej definitívnom odchode budú nám znívať nahrávky piesní A ja taka dzivočka, Žakarovský valal, A okolo Levoče, A ja taka čarna, Salena ja bula, Ej, nechodzte, parobei, Ej, čarna si jak cigan, Mila moja puše mne dnuka... a desiatky ďalších. Tie sa podarilo zachrániť vďaka nebojácny redaktorom Slovenského rozhlasu, ba roku 1990 vyšli dokonca vo výbere v OPUSe.

Janku Guzovú pochovali na popelcovú strelu, keď si kresťanský svet pripomína: „Človeče, prach si na prach sa obrátiš.“ Je to pravda. Ale hlas niekedy vyletí z toho človečieho prachu do nadoblačných výšin. Tak je to aj v prípade Janky Guzovej. Bude nám spievať, aj keď jej tu už niet...

TERÉZIA URSÍNYOVÁ
(krátené z denníka Práca z 24. 2. 1992)

Konkurz

Riaditeľka Slovenskej filharmónie v Bratislave, vypisuje konkurz na obsadenie voľných miest v orchestri Slovenská filharmónia:

- zástupca koncertného majstra I. huslí
- husle – tutti
- viola – tutti
- I. klarinet

Konkurz sa uskutoční v koncertnej sieni SF, Bratislava-Reduta dňa 2. 4. 1993 o 12.00 h – husle, viola, I. klarinet.

Dňa 8. 4. 1993 o 10.00 h – zástupca koncertného majstra I. huslí.

Prihlášky prijíma a inf. poskytuje personál. ref. SF, Medená 3, 816 01 Bratislava, tel. 33 33 51-3.

10. marec

SND Bratislava – G. Bizet: Carmen (19.00)
NS Bratislava – J. Strauss: Cigánsky barón (19.00)
SF Bratislava Moyzesova sieň – L. v. Beethoven: Sonáty pre husle a klavír č. 5, 6, 7
J. Čizmarovič, husle; D. Rusó, klavír (19.30)
klavír (19.30)

11. marec

SND Bratislava – J. Strauss: Netopier (19.00)
SF Košice – R. Wagner, A. Dvořák, F. Liszt, O. Respighi (19.00)
SF, dir. U. Schneider, P. Mikuláš, bas
SKO Žilina – Czo-Čzenguan, J. S. Bach, G. Rossini, W. A. Mozart (19.00)
SKO, dir. I. Lapinš (Lotyšsko), L. Nam, sopr. (Rusko)
DJZ Prešov – Cigánska láska (10.00)

12. marec

SND Bratislava – W. A. Mozart, G. Verdi: Lux et Requiem (19.00)
SD Košice – S. Prokofiev: Snehulienka (10.00)
A. Szirmai: Magnáš Miško (19.00)
DJZ Prešov – Cigánska láska, 1. premiéra (19.00)

13. marec

SND Bratislava – G. Verdi: La Traviata org. pred. (17.30)
NS Bratislava – L. Dawis – R. Wright: Grand Hotel (19.00)

14. marec

SF Bratislava Moyzesova sieň – Hudobné nástroje zblízka (11.00)
Mirbach Bratislava – Koncert Spolku konc. um. SHÚ (10.30)
Koncert tvorby jubiliujúcich skladateľov J. Malovca, P. Bagina
E. Holíčková, sopr. S. Zamborský, L. Marcinger, kl. Moyzesovo kvarteto
SD Košice – S. Prokofiev: Popoluška (14.30)
NS Bratislava – R. Wright: Grand Hotel (19.00)

● Orchester Slovenskej filharmónie so šéfdirigentom O. Lenárdom a hosťujúcim Z. Košlerom odcestoval 19. februára na štvortýždenný umelecký zájazd do Japonska. S dielami Dvořáka, Beethovena, Čajkovského a Smetanu vystúpia vo významných japonských mestách vrátane Tokia.

● ASOCIÁCIA UČITEĽOV HUDBY SLOVENSKEJ ako profesionálna a stavovská organizácia učiteľov hudby vo všeobecno-vzdelávacom systéme škôl a na umeleckých školách bola dňa 15. 1. 1993 zaregistrovaná na

15. marec

SND Bratislava – P. I. Čajkovskij: Eugen Onegin (19.00)
DJZ Prešov – Cigánska láska 2. premiéra (19.00)
NS Bratislava – Wright: Grand Hotel (19.00)

16. marec

SND Bratislava – J. Offenbach: Hoffmannove poviedky (19.00)
SD Košice – S. Prokofiev: Snehulienka (10.00)
A. Szirmai: Magnáš Miško (19.00)
SF Košice – Večer plný dzezu (19.00)
John C. Whitney, klavír (USA, Brent Runnels, klavír (USA)

17. marec

SND Bratislava – V. Patejdl: Snehulienka a sedem pretekárov (17.00)
SD Košice, Štúdio Smer – G. Ph. Telemann: Pimpinone (19.00)
DJZ Prešov – Cigánska láska (19.00)

18. marec

SND Bratislava – Koncert (19.00)
SD Košice – S. Prokofiev: Popoluška (10.00)
SKO Žilina – Flautový recitál – J. S. Bach, W. A. Mozart, F. Poulanc, Ján Figura, flauta (19.00)

19. marec

SND Bratislava – G. Verdi: La Traviata (19.00)
SD Košice – R. Leoncavallo: Komedianti, P. Mascagni: Sedliacka česť (19.00)
DJGT Banská Bystrica – G. Verdi: Aroldo 1. premiéra (19.00)

20. marec

SND Bratislava – V. Patejdl: Snehulienka a sedem pretekárov (11.00, 17.00)
NS Bratislava – J. Strauss: Cigánsky barón (19.00)

21. marec

Mirbach Bratislava – Koncert SKU SHÚ: A. Dvořák: Biblické piesne (10.00)
G. Mahler: Lieder auf texten von F. Rückert
Marta Beňáková, alt, Ida Černecká, klavír
SD Košice – S. Prokofiev: Peter a vlk (14.30)

23. marec

SD Košice – G. Rossini: Barber zo Sevilly (19.00)
DJGT Banská Bystrica – G. Verdi: Aroldo 2. premiéra (19.00)
DJZ Prešov – Koncert (19.00)

24. marec

SND Bratislava – W. A. Mozart, G. Verdi: Lux et Requiem (19.00)
SF Bratislava – A. Vivaldi, O. Respighi, G. B. Pergolesi (19.30)
Capella Istropolitana, SFZ, dir. J. Krček, zborm. B. Juhaňáková, L. Ághová sopr., M. Beňáková, alt
SD Košice – P. I. Čajkovskij: Spiaca krásavica (19.00)
A. Vladigerov: Vlk a sedem kozliatok (10.00)
DJZ Prešov – Koncert (19.00)

MV SR ako samostatná organizácia s právnou subjektivitou. Súčasne zostáva Asociácia naďalej členom Slovenskej hudobnej spoločnosti a Slovenskej hudobnej rady. Predsedom sa stal doc. Juraj Hatrík.

Hudobný život

Dvojtyždenník pravidelne informuje o hudobnom dianí na Slovensku a v zahraničí

Na stránkach Hudobného života nájdete:

● recenzie, správy, glosy, poznámky o koncertoch, operných a operetných predstaveniach a ostatných hudobných podujatiach ● recenzie gramofónových platní a hudobných publikácií a rozhovory so skladateľmi, interpretmi a ďalšími významnými predstaviteľmi našej hudobnej kultúry ● články venované popredným zahraničným osobnostiam z oblasti hudby ● reportáže zo zahraničia ● informá-

cie a recenzie o významných hudobných festivaloch a prehliadkach.

HUDOBNÝ ŽIVOT si možno objednať priamo u poštového doručovateľa alebo vo Vydavateľstve OBZOR, obytové oddelenie časopisov, Špitálska ul. 35, 815 85 Bratislava, alebo priamo v redakcii Hudobný život, Špitálska ul. 35, 815 85 Bratislava. Cena jedného výťažku Kčs 3,50, ročné predplatné Kčs 84,-.

Vážení čitatelia a spolupracovníci,

iste ste svedkami súčasného pohybu v oblasti vydávania kníh a časopisov, ako aj rôznych ekonomických tlakov a koncepcií na ich vydávanie. Jedným zo základných nedostatkov kultúrnych časopisov je ich distribúcia cestou PNS a ich novinových stánkov. Preto Vám, vážení čitatelia, odporúčame zabezpečiť si formou trvalého abonementného odberu pravidelné dodávanie časopisu domov alebo na Vaše pracoviská. Takto dostanete náš časopis pravidelne a včas a svojím pravidelným odberom prispějete aj k stabilite pri jeho rozširovaní.

Staňte sa pravidelným predplatiteľom HUDOBNÉHO ŽIVOTA. Stačí vyplniť objednávku a zaslať ju na uvedenú adresu.

Redakcia

Objednávka tlače v predplatnom		Evidenčné číslo predplatiteľa platiteľa sústredeného inkasa	
Časopis	Výtl.	Dátum	Kat. číslo
HUDOBNÝ ŽIVOT			4 2 1 5 6
Meno a priezvisko			
ulica			
číslo		posch. číslo bytu	
PSČ		pošta	
Dátum		podpis	

REDAKCIA
HUDOBNÝ
ŽIVOT

Špitálska ul. 35
815 85 Bratislava